

Kreditna pomoč!!!

Dragocene foto in filmaprate, projektorje, zvočnike in nadomestne dele dobite tudi na ugodne obroke v

FOTOHAUS

Schmaüs

Klagenfurt, Heiligen-Geist-Platz 1.

Nas tednik Kronika

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

9. leto / Stevilka 48

V Celovcu, dne 28. novembra 1957

Cena 1.50 silinga

Lepa darila za Miklavža juvele, ure in nakit pri **GOTTFRIED ANRATHER** Klagenfurt, Paulitschg. 9 Strokovna delavnica za popravila

Kaj se je zgodilo!

V zadnjih dneh je narodnostno vprašanje postalo znova predmet povečanega zanimanja javnosti, zato smatramo za potrebno, da v tej zvezi ugotovimo nekatera dejstva.

Ker so listi napovedali za 26. november 1957, da se bo poseben odbor dunajskega parlamenta začel pečati z novim zakonskim osnutkom glede člena 7, katerega je vlada izdelala in predala parlamentu v pretres, se je 18. novembra slovenska delegacija napotila na Dunaj.

Namen in naloga tega potovanja je bila, da vlada še enkrat opozorimo na obljube in zagotovila, ki nam jih je v teku dveh let dajala, da jo še enkrat opozorimo na naše predloge in zahteve.

Da je tak korak povsem postaven in dopusten, bi človek v demokratični državi ne dvomil. Končno spada med najosnovnejše pravice državljana in v tem slučaju narodnostne skupine, da zahteva svoje v ustavi zajamčene pravice. To smo storili. Ker pa tisk ustvarja javno mnenje, smo ob tej priložnosti povabili tudi domače in inozemske časnikarje na tiskovno konferenco in tam še enkrat iznesli svoja gledanja na vsa vprašanja v zvezi s členom 7 avstrijske državne pogodbe.

Toda po koroškem in tudi izvenkoroškem časopisu je zagrmelo, da „izdajamo državo“, da smo proti državnim pogodbam, da smo večno nezadovoljni element, da si tega ne upamo povedati na Koroškem, kar smo povedali na Dunaju. Vendar na tiskovni konferenci nismo povedali prav nič novega.

Potrdili smo le, da je južna Koroška gospodarsko zares zapostavljeni del dežele, kar smo sto in stokrat zapisali tudi v našem listu in kar je najbolj svečano potrdila koroška deželna vlada samo ob soglasju vseh strank v deželnem zboru. Deželna vlada je celo izdelala poseben načrt za gospodarsko pomoč temu ozemlju. V njem zahteva 300 milijonov šilingov, da bi popravila najhujšo gospodarsko zaostalost. Ta načrt sta odobrili — a še ne izvršili — obe vladni stranki, tako SPOe kakor tudi OeVP.

Izjavili smo, da smo prej ko slej za dvojezično šolo in zahtevamo njeno izvedbo. Poudarili smo, da je zunanji minister Gruber ponovno na mednarodnih konferencah zatrjeval, da je v južnem delu dežele šolsko vprašanje z dvojezično šolo vzorno rešeno. Naglasili smo, da sta deželni glavar Wedenig in takratni deželni svetnik dr. Karisch po svoji vrnitvi iz Londona pred leti izjavila, da je bila dvojezična šola najmočnejša opora južne avstrijske meje.

Povedali smo zbranim časnikarjem, da avstrijska srednja šola normalno ne šteje 40 ali 32 razredov, marveč osem, da torej predstavlja celovška deška gimnazija 5 srednjih šol. Po takem računu imamo seve Slovenci celo po matematiki „Neue Front“ pravico do popolne gimnazije. Povedali smo časnikarjem, da smo predlagali že leta sem in tudi zahtevali dvojezično gimnazijo, ker hočemo, da srednja šola pripravi otroke za realno življenje v deželi, ki je del Avstrije, katere lojalni državljani smo in hočemo v tem duhu vzgajati tudi našo mladino.

Povedali smo časnikarjem, da so se dogodile v deželi stvari, ki jih nikakor ne moremo smatrati za demokratične, kakor napad na slovenske dijake v Celovcu, razbijanje dvojezičnih napisnih tabel itd.

Izjavili smo časnikarjem, da nameravana ureditev jezikovnega vprašanja pri sodnji položaj manjšine poslabšuje, čeprav državna pogodba jasno govori in mi ne zahtevamo več, kakor je tam zapisano.

Dan pred nami so govorili južni Tirolci povsem drugače. Avstrijski tisk je spremljal te govore v še hujši ostrini in neki dunajski dnevnik je celo zapisal, da meja ni na Brennerju, marveč pri Salurnu.

Poznamo tudi mnenje odličnih političnih osebnosti v deželi in državi o tem vprašanju. Vemo, da so tudi oni mnenja: Če bi pri nas na Koroškem prišli Slovenci do podobnih pravic, kakor jih že imajo južni Tirolci, bi bilo vse uravnano in mirno.

Jasno ima po našem mnenju nemška manjšina v južnem Tirolu polno pravico, da zahteva zase vse zapisane pravice, jasno nam je tudi, da je Avstrija upravičena in dolžna, da svojo manjšino podpre. Obenem pa je dolžna, da do lastnih manjšin v državi izpolni svoje obveznosti.

Ni nam pa jasno, zakaj bi naj bili mi, ki zahtevamo le pravice, ki so tudi zapisane, protidržavni elementi. Ni nam jasno, da bi mi ne smeli opozoriti na protislovja, ki jih izkazujejo številke uradnih statistik. Če so v neki žiljski občini pri ljudskem štetju leta 1951 izgubili zadnjega Slovenca, šolska statisti-

Zopet iskre na Bližnjem vzhodu

V New Yorku je glavno tajništvo Združenih narodov izdalo sporočilo, da bo jutri, v petek generalni tajnik te ustanove, Dag Hammarskjöld, odpotoval z letalom na Bližnji vzhod, kjer so zadnje dni ponovno izpod tleče žerjavice arabsko-judovskega sovraštva začeli švigati ognjeni zublji, podpihovanji po vetru z Vzhoda.

Egiptovski novinarji zadnje dni potujejo v Moskvo, kjer jim Hruščev daje opogumljajoče izjave o sovjetskem prijateljstvu (glej Politični teden na 2. strani), istočasno pa kairski radio razširja novice o nemirih v Ammanu, prestolnici Jordanije. Jordanski radio je ta poročila dobesedno ponavljal in dal celo namestiti zvočnike po ulicah — po tistih namreč, kjer bi se naj vršili srčiti politični boji. Na njih je pa vladal mir, kot že dolgo ne in ammanski meščani so poslušali razburljive vesti srebajoč turško kavo v pouličnih kavarnah.

Vendar je bila ta propagandna kampanja prvi znak bližajočega se viharja. Jordanska vojska je ukinila vse dopuste vojakom in častnikom, kralj Hussein pa je osebno prevzel poveljstvo jordanskih oboroženih sil. Njegov ne vedno baš trdni položaj je bil v zadnjih tednih občutno oslabiljen, kajti celo v jordanski vojski, ki je bila doslej najzve-

stejša opora mladega kralja in njegove Zapadu prijazne politike, so se pojavile močne struje v prid panarabskega nacionalizma, ki bi hotel Izrael izbrisati z zemljevida in stotisočem arabskih beguncev omogočiti povratek v domovino, nekdanjo Palestino, sedaj Izraelsko državo. V obeh Arabcev je Zapad glavni krivec za nastanek judovske države, čeprav je le-ta nastala v resnici pod ameriško-sovjetskem botrinštvom.

Tudi v Izraelu se je pojavil nemir in znova so se začeli vrstiti obmejni incidenti na mejah z Jordanijo in Sirijo. Mir pa vlada pri doslej najbolj vročem ognjišču, pri Gazi, kjer pa obe sovražni stranki, Izraelci in Egipčane, loči zaščitna stena oboroženih sil Združenih narodov, ki so bile prišle tja lani v času sueške avanture.

Kot je takrat generalni tajnik Združenih narodov, Dag Hammarskjöld s svojim posredovanjem preprečil izbruh krajevne vojne, ki bi se mogla razplamteti v svetovni požar, tako sedaj pričakujejo, da bo njegovo potovanje tudi sedaj uspelo pomiriti razgrete glave na Bližnjem vzhodu. Najprej se bo ustavil v prestolnici Jordanije, Ammanu, nato pa bo po vrsti obiskal Sirijo, Egipt, Libanon in Izrael.

Pismo slovenskih organizacij celovškemu radiu

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij sta naslovlila na vodstvo radia naslednje skupno pismo:

P. n.

Avstrijska radijska ustanova, Oddajna postaja v Celovcu.

Celovec, dne 25. novembra 1957.

Poslušalci in predvsem slovenski poslušalci Radia Celovec so morali dne 19. 11. 1957 ob 22.10 uri in dne 20. 11. 1957 ob 14. uri z obžalovanjem ugotoviti, da je bila oddaja razgovora z našimi slovenskimi zastopniki, ki jo je posnel reporter dunajskega radia dr. Bock, kasneje v studiu in v odsotnosti prizadetih izrabljena za najostrejšo izpade proti Slovencem.

Načina, ki ga je uporabil celovski na-

ka pa izkazuje 31 odstotkov slovenskih otrok, ali če je v drugi občini pri ljudskem štetju 51 odstotkov Slovencev, v šoli pa so otroci nad 90 odstotkov slovenski, zato seve takih uradnih štetij ne moremo priznati in je za nas merodajno število dejansko slovensko govorečih ljudi, katero je pred leti celo socialistična „Die Neue Zeit“ zapisala s 70.000. Strasti krajsajo življenje, politične strasti slepijo pogled, pa menda tudi kratijo spomin.

Gonja narodnostnega sovraštva, ki jo je nemško časopisje insciniralo zato, ker smo na Dunaju govorili resnico, ne koristi pomirjenju. Njihov srd dokazuje le, da resnica v oči bode. In kot verni ljudje imamo zagotovilo, da bo končno zmagala resnica.

povedovalec v svojem uvodnem komentarju, kakor tudi zaključne besede dr. Bocka k izvajanjem naših zastopnikov, ni zdaleka moč označiti kot objektivnega, česar smo sicer pri oddajah avstrijskega radia vajeni. Poslušalci so morali dobiti vtis, kot da so na Dunaju padle težke državi sovražne izjave, čeprav je vsakdo izmed 37 udeležencev tiskovne konference mogel ugotoviti, da to ni res.

Vsaka politična skupina, in samo po sebi umevno tudi vsaka narodnostna skupina, ima pravico, da se pritožuje glede pomanjkljivosti, ki jih je moč dokazati z dejstvi.

Zategadelj pričakujemo, da bo slovenskim zastopnikom dana možnost nastopiti na radiu ob istem času in v istem obsegu ter v nemškem jeziku zavzeti k zadevi svoje stališče.

(Sledijo podpisi.)

Eisenhower nenadoma zbolel

V torek je prišla iz Washingtona vest, da je predsednik Eisenhower nenadoma zopet zbolel.

Na slovesnem sprejemu v čast maroškem kralju Mohamedu V., ki je prišel v ameriško prestolnico na uradni obisk, je predsednik Eisenhowerja nenadoma začela tresti mrzlica, da je moral oditi domov. Zdravniki so takoj odredili, da mora v posteljo. Sprva so menili, da je zgolj prehlad, toda

- K R A T K E V E S T I -

SAMOVOLJNO ODPRAVLJANJE SLOVENSČINE. Po končani ljudski šoli morajo dekleta in fantje obiskovati nadaljevalno šolo do končanega 17. leta. Za vse dvojezične šole je v tej zvezi predvidena tudi ena ura slovenskega jezikovnega pouka. **KAKOR NAM PA IZ PLIBERSKE OKOLICE POROČAJO,** je neki šolski vodja na svojo pest okrnil ta pouk nadaljevalne šole za slovensko uro in poslal otroke domov. Je li ta gospod v poročilu na šolsko oblast to svojo samovoljnost tudi poročal?

V nedeljo 1. decembra POPOLDNE vsi v Št. Janž v Rožu!

Ob pol 3. uri bo v Tišlarjevi dvorani **Rožanski dan.**

Govorita dr. Joško Tischler in zborn. svet. Janko Janežič, nastopi selski meščani pevski zbor.

Predvajali bomo 2 zanimiva filma.

Pridite, da se pomenimo o perečih vprašanjih!

BOMBA JE EKSPLODIRALA V DAMANU, portugalski koloniji na obali Indijskega oceana, v bližini Goe, glavni posesti Portugalske na Indijskem subkontinentu. Težko ranjenih je bilo 20 vojakov; in devet oseb je bilo mrtvih, med njimi so štirje portugalski častniki. Atentat se je zgodil na dan 25. novembra, ki ga indijski nacionalisti označujejo kot „dan žalosti“. Lani na isti dan so namreč poskusili z demonstrativnim pohodom na Goo to priključiti Indiji. Portugalske oblasti so proglasile obredno stanje.

V AMERIKI SO IZSTRELILI RAKETO, ki je z brzino 17 km na sekundo vrgla v vsemirje nekaj aluminijastih kroglic, ki sedaj hodijo svoja pota po nedoglednem svetovnem prostoru kot majhni meteorji. Menijo, da nekateri izmed njih krožijo okrog sonca. Poskus ima tudi vojaško važnost, ker bi z množico takih meteoritov bilo mogoče zaustaviti in uničiti medcelinske rakete v vsemirju, še preden bi se približale svojemu cilju.

temeljitejša preiskava je pokazala, da je predsednika zadela lahka kap.

Njegovo okrevanje zadovoljivo napreduje. Predsednik je pri polni zavesti in dobrem razpoloženju. Mala možganska krvavitev je prizadela le živce, ki uravnavajo govorjenje, v toliko, da ima predsednik težave pri izgovarjanju težjih besed. Zaenkrat zdravniki ne morejo napovedati, kdaj bo predsednik Eisenhower mogel znova v polni meri prevzeti vodstvo državnih zadev.

Bolezen predsednika Eisenhowerja prihaja v zelo neprimernem času, ko je mednarodna napetost tako velika in so na vidiku dogodki velike važnosti, med katerimi je v prvi vrsti srečanje vrhovnih predstavnikov držav članic Atlantskega pakta v Parizu v prvi polovici decembra.

Novi jugoslovanski konzul v Celovcu

Za novega jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu je bil imenovan gospod Boris TRAMPUZ, bivši generalni tajnik univerze v Ljubljani. Svoje novo službeno mesto v Celovcu bo v kratkem nastopil.

Slovensko narodno gledališče gostuje v Celovcu

Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane bo v okviru uradne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo gostovala v celovškem Mestnem gledališču z Wolf-Ferrarijevo glasbeno veseloigro

„ŠTIRJE GROBIJANI“

Prva predstava bo v soboto dne 30. novembra ob 8. uri zvečer. Vstopnice so na prodaj pri gledališki blagajni.

Po posredovanju Slovenske prosvetne zveze bo pa naslednji dan, v nedeljo dne 1. decembra ob 9.30 uri še ena predstava. Vstopnice za drugo, nedeljsko predstavo pa so na razpolago pri krajevnih prosvetnih društvih, včlanjenih v Slovenski prosvetni zvezi, v Celovcu pa v knjigarni „Naša knjiga“ in pri „Reisebüro“. Pred predstavo bodo v prodaji tudi pri gledališki blagajni.

Politični teden

Po svetu . . .

Svetovni komunizem je zboroval v Moskvi

kjer so se vrhovni predstavniki 13 komunističnih strank zaprlj v „konklave“, ki pa ni rodil novega rdečega „papeža“ v osebi širokoplečega, okroglega in gostobesednega Hruščeva.

Po dolgih posvetovanjih je izšla dolgovezna izjava, ki pa ne pove nič novega. Ponašlja ves stari program komunističnih udarnic. Zmaga socializma je še vedno na vidiku in prav tako gotova kot je vedno bila; „socialistični tabor“ se mora obročevati zato, ker ameriški imperialisti nenehno snujejo bojne načrte za zasužnjenje „naprednega sveta“ in jih pred nepremišljenimi vojaškimi avanturami zadržuje samo moč sovjetske armade. (Kaj pa prej, ko so bili Amerikanci močnejši, pa kljub temu niso nikogar napadli? Op. ur.)

Jugoslavija ni podpisala

Po dveh „sputnikih“, ki sta res pretresli svet, bi si človek od tega vrhovnega zbora komunističnega sveta pričakoval bolj senzacionalnih vesti in sklepov. Toda senzacija pa je le bila: Med podpisniki manjka Jugoslavija, čeprav še je delegacija jugoslovanske komunistične stranke pod vodstvom E. Kardelja in A. Rankoviča ves čas udeleževala posvetovanj. Izgleda, da med komunističnimi bratci ni bilo soglasja. Ker deklaracija v Moskvi ostro napada Združene države, ki prav ta čas premišljujejo ali bi Jugoslaviji še naprej dajale podporo ali ne, so možni razni sklepi.

Miroljubni raketni strelec Hruščev

Obenem pa so v Moskvi izdali še posebno mirovno poslanico, ki pa je brez sleherne konkretne politične vsebine. Ta nosi tudi jugoslovanski podpis. Ta poslanica bi naj zakrila razpoke v notranjosti komunističnega tabora.

Istočasno, ko pošiljajo v Moskvi zbrani komunisti mirovne poslanice v svet, pa je Nikita Hruščev sprejel dopisnika nekega egiptovskega lista, ki ga je potolažil, da je kljub odstranitvi zunanjega ministra Šepilova, „prijatelja Arabcev“, ostala sovjetska prijateljska politika do arabskega sveta nespremenjena, obratno, se bo še poglobila. Nadalje je mirovni apostol Hruščev izjavil, da je Sovjetska zveza voljna dokazati, da ima najboljše rakete na svetu. V ta namen je pripravljena udeležiti se tekme z Združenimi državami, kdo ima boljše rakete in kateri bolj točno zadene, nekako tako, kot se naši nedeljski lovci včasih na praznik popoldne zbero in za svojo streljajo na tarčo. Ali bi naj te rakete nosile od kontinenta na kontinent vodikovo bombo ali zgolj pergamentni izvod moskovske — mirovne poslanice, pa strelec Hruščev ni pojasnil.

Na Zapadu zbirajo raztresene ude

Atlantske zveze, ki so jo politični egoizmi posameznih članic v zadnjih mesecih močno razrahljali. V Pariz je prišel angleški ministrski predsednik MacMillan, da pomiri razjarjene Francoze radi pošiljk orožja Tuniziji. V zadnjih dnevih se je francosko ogorčenje res nekoliko poleglo spričo dej-

stev, ki jih ni moč zanikati. Predsednik Tunisa Boughiba je trenutno srečen človek, od vseh strani mu prihaja orožje v deželo. Za angleškimi in ameriški pošiljkami z letali je kmalu prispela egiptovska ladja z enakimi čarovi. Zakasnila se je nekoliko, ker pač ne more tako hitro pluti, kot letajo aeroplani. Tež zakasniti se ima Zapad zahvaliti, da niso komunisti dosegli še enega propagandnega uspeha. V resnejših francoskih listih se že pojavlja mnenje, da je treba vso dosedanja francosko politiko v Severni Afriki vreči čez brod, kajti prinaša Franciji in Zapadu samo škodo.

Mem tem pa tečejo dragoceni dnevi in sestanek vrhovnih predstavnikov vseh držav članic atlantskega pakta se bliža. Predsednik Eisenhower se že pripravlja za polet v Pariz. Ta sestanek naj znova poveže atlantske zaveznike ter določi smernice za vojaško obrambo Zapada. Ta bo morala biti kos položaju, ki je nastal po izstrelitvi „sputnikov“ in dejstvu, da ima Sovjetska zveza za sedaj prednost v raketnih izstrelkih.

Tako komuniste v Moskvi, na katerem ni vseh podpisov, kot neprijazni razgovori Mc Millana v Parizu kaže; da notranje razpoke slabijo oba tabora.

. . . in pri nas v Avstriji

Kongres socialistov v Solnogradu

Glavni dogodek minulega tedna je bil kongres socialistične stranke v Solnogradu. Vsa avstrijska javnost ga je pričakovala s precejšnjim zanimanjem, kajti bilo je napovedano, da bo ob tej priliki „na svetlo djan“ tudi novi načelni program stranke.

Kongres sam pa ni prinesel kakih novosti, ampak je v glavnem potrdil že več let trajajoči razvoj avstrijske socialistične stranke v smeri laburizma po vzoru angleške delavske stranke (Labour Party).

Novi program izdelujejo

Res je bil izdan nov strankin program, ki pa še ni postal obvezen; sedanji načrt naj tvori samo osnovo za diskusijo na občenem zboru prihodnje leto, ki se bo dokončno določil novi program. Predlog je izdelal graški docent dr. Benedikt Kautsky, eden izmed vodilnih socialističnih ideologov, ki pa je v zadnjem času večkrat pokazal tendenco zblizanja z „meščanskimi krogi“. V resnici novi načrt v doktrinarnem pogledu znatno odstopa od prvotnega marksističnega nauka. Odraka se predvsem nasilni revoluciji ter diktaturi proletariata kot pripomočkoma za dosego novega družabnega reda na temelju socializma.

Marks je bil slab prerok . . .

Nadalje ugotavlja, da se mnoge Marksove napovedi o smeri družabnega, posebno pa gospodarskega razvoja niso uresničile, ter da je zato treba na gospodarskem področju ubrati neko zmerno pot med podržavljenjem in zasebnim sektorjem gospodarstva. Posebno važno pa je načelno stališče do vere. Vera je zasebna stvar vsakega posameznika. Socialistični svetovni nazor nikakor ne bo biti nadomestilo za versko naziranje in socialisti so pripravljene sodelovati v vseh zadevah skupnega interesa z verskimi skupnostmi. Ves potek solnograškega kongresa je izven zelo pomirljivo in kdor

je bil v zborovalni dvorani, ni nikakor imel vtisa, da prisostvuje zarotniškemu sestanku vročeglavih rdečih revolucionarjev, ampak zborovanju mož srednjih let, povečini dobro rejenih, ki jim je videti, da večji del dneva presedi za pisalnimi mizami dobro kurjenih sindikalnih uradov, Delavskih zbornic ali celo na mehkih ministrskih stolčkih. Skratka, sestanek zadovoljnih ljudi, ki jim gre v glavnem za tem, da svoje položaje obdržijo, in če mogoče, toliko zboljšajo, da bi se tehnična koalicija nagnila na njihovo stran, ali bolj priprosto: da bi na kanclarskem stolčku ing. Raaba zamenjal dr. Pittermann.

V delavskih vrstah socialisti ne morejo pričakovati novih glasov, zato se predvsem obračajo na katoliško kmečko prebivalstvo s pomirljivim stališčem do religije, a z zmerim gospodarskim programom hočejo zajeti malo in srednje meščanstvo.

Zagonetne izjave dr. Pittermanna o manjšinah

Govorili so tudi o manjšinskem vprašanju. Koroški deželni glavar g. Wedenig je izjavil, da je treba manjšini na Koroškem dati isto, kar se zahteva za Južne Tirolce. Podkancler dr. Pittermann pa je bil v svojih izjavah mnogo manj jassen, ko je dejal, da je treba vprašanje rešiti „v demokratičnem duhu“. Ali je morda s tem mišljena „rešitev“ s pomočjo novega plebiscita, ki jo zagovarjajo njegovi strankarski somišljeniki okrog koroškega socialističnega glasila, ni moč z gotovostjo vedeti.

Izvoljen je bil nov strankin odbor, v katerem so povečini stara imena, med njimi tudi koroški deželni glavar g. Wedenig.

Zadrega v OeVP

Socialistični kongres je prišel v zelo neprijetnem trenutku za OeVP, ki se je prav zadnje tedne spotaknila ob korupcijskem škandalu „Transfinies“ na Dunaju, v katerega je zapleten šef stranke na dunajsko mesto, poslanec Polcar. Izgleda, da bo le nekaj na stvari, kajti bilo je sklicano strankino častno razsodišče, pred katerim se bodo morali Polcar in komplici zagovarjati. Značilno je, da zastopa obtožbo v imenu stranke visoki funkcionar njenega tajništva dr. Tzöbl. Polcar je dobil od stranke prepoved nadaljnega parlamentarnega udeleževanja. Strankin kongres, ki bi se moral vršiti v januarju, je bil preložen na boljše čase. Ker niso nobene pomembnejše volitve v državnem merilu pred durini, je verjetno, da bo v prihodnjih mesecih tudi vodstvo OeVP našlo primerna sredstva za zajezitev sedanje socialistične politične iniciative.

Pri nas

na Koroškem

pa je zadnji teden zbudila precej prahu vest, da je bil izključen iz sindikata gradbenih delavcev g. Paul Truppe, predsednik koroške Delavske zbornice in eden izmed najpopularnejši mož „stare garde“ koroškega socializma, ki se je od zidarja povzpel na vodilno mesto v sindikalnem gibanju pri nas. Truppe je precej samovoljen mož in izgleda, da so njegovi podrejeni sekretarji, — že precej pomeščanjeni uradniki, ki ga radi njegove strogosti niso kaj prida marali — mu na Dunaju skuhali to „kašo“. Je to vse-kakor znak, da med koroškimi vodilnimi socialisti ne vlada prav pristrčna sloga, kar utegne imeti neprijetne posledice pri bližajočih se občinskih volitvah.

SLOVENC

doma in po svetu

V novem letu začne televizija v Sloveniji

V drugi polovici meseca decembra bo na „Gospodarskem razstavišču“ v Ljubljani razstava telekomunikacij z mednarodno udeležbo. Radijske aparate ter televizijske sprejemnike (Fernsehen) bodo razstavljale firme iz Zpadne in Vzhodne Nemčije, Belgije, Francije, Švedske, Italije, Sovjetske zveze in drugih držav. Poleg njih bodo razstavljale svoje proizvode tudi tovarne elektronskih proizvodov iz Slovenije ter južnih pokrajin Jugoslavije.

Ta razstava ima za Slovenijo v toliko večji pomen, ker namerava ljubljanski radio z novim letom uesti reden televizijski program. Fizikalni inštitut „Jožef Stefan“ v Ljubljani je že pred časom izdelal vse tehnične načrte za televizijske oddaje, vendar se je njih izvedba nekoliko zavlekla, ker so bili vsi poskusi na tem področju centralizirani v Beogradu, kjer se s pripravami niso toliko napredovali.

Desetletnica folklorne skupine v Ravnah

Ta mesec je praznovala desetletnico svojega obstoja koroška folklorna skupina „Prežihov Voranc“. Ustanovila jo je in jo še danes vodi Hedvika Jamškova, strojna pletilja, ki svoj prosti čas posveča narodnim plesom. Skupina je v teku svojega desetletnega obstoja naštudirala vrsto baletnih in rajalnih točk iz zakladnice ljudskih plesov jugoslovanskih narodov. Posebno ljubezen pa posveča koroškim narodnim rajem v Mežiški dolini.

Spominska plošča pisateljici Zofki Kvedrovi

V četrtek dne 21. t. m. so v Ljubljani odkrili spominsko ploščo pisateljici Zofki Kvedrovi na kraju, kjer je nekoč stala njena rojstna hiša. Slavnostni govor je imel pisatelj France Bevk, ki je prikazal lik te prve izrazite borilke za pravice žensk v slovenskem slovstvu in javnem življenju. Čeprav je njena mladostna dela prevevala poudarjeni naturalizem, ki je obenem z njenimi kulturno-političnimi nameni kvarno vplival na umetniško vrednost spisov Kvedrove, pa je tudi ona doprinesla pomemben delež k slovenski književnosti, posebno s knjižico drobnih zgodb „Misterij žene“. Kvedrova je spoznala, da tudi v slovenskem občestvu za ženo ne zadostuje zgolj narodna zavednost, katero je sicer pomagala utrjevati, ampak da mora žena tudi zavzeti odgovarjajoči ji položaj v človeški družbi. Radi svojih novih nazorov je začla v težave, vendar jo je vzel v obrambo Ivan Cankar. Pod njegovim vplivom je potem v poznejših delih Kvedrove viden vpliv Cankarjevega simbolizma. Pisala je tudi v hrvaščini in češčini. Umrla je v Zagrebu leta 1926.

Koroške pesmi pojo v Argentini

Pevski zbor „Callus“, ki ga sestavljajo slovenski begunci v Buenos Airesu v Argentini, se je v zadnjih letih pod vodstvom pevovodje dr. Julčeta Savellija zelo dobro uveljavil in si pridobil velik ugled tudi med argentinskim občinstvom. Večkrat je v minulih letih nastopil s slovenskim programom v največjih dvoranh argentinske prestolnice in je njegove nastope odnotna strokovna kritika zelo ugodno ocenila. Na letošnjem koncertu za slovenske poslušalce, na katerega pa je prišlo lepo število argentinskih povabljenih gostov, je izvajal slovenske umetne in narodne pesmi. Umetne pesmi so bile izbrane iz del Foersterja, Adamiča, Mirka in Jereba. Na programu narodnih pesmi pa so bile priredilve Pavleta Kernjaka, Dolinarja, Renerja in drugih. Koncert je zelo dobro uspel. Udeležilo se ga je nad 1000 oseb.

Odkritosrčni Anglež o nemškem zedinjenju

Prof. Alan Taylor, ki uči na sloviti univerzi v Oxfordu in velja za enega izmed največjih strokovnjakov za nemške zadeve in za evropska vprašanja sploh, je pred nekaj dnevi napisal za v milijonskih nakladah izhajajoči list „Sunday Express“ svoja razmišljanja o nemškem zedinjenju. Podajamo jih v izvlečku:

Ze deset let je Nemčija razdeljena. Nihče prvotno ni imel takega namena, kajti vsi smo vendar mislili, da naj ostane Nemčija nedeljena država s prestolnico v Berlinu.

Krivdo za razdelitev Nemčije nosijo Rusi. Se razume, mi smo bili proti. Mi smo vobče bili vedno proti temu, kar so hoteli Rusi. Tako je zopetno združenje Nemčije postalo politični program v Veliki Britaniji in v Združenih državah. Pa to ne samo uradno.

In čemu vse to razburjenje? Mi delitve Nemčije nismo hoteli. Ta delitev je pač dogodek, ki se je pripetil. In čemu ga ne bi sprejeli kot srečen slučaj in pustili, da stvari ostanejo tako kot so. Prav dobro razumem, da razdeljenost Nemcem ni všeč. A za druge narode je izborna rešitev.

V tem stoletju smo bojevali dve veliki

vojni proti Nemčiji. Povod je bil vedno drugačen, resnični vzrok pa obakrat isti: Je preveč Nemcev, Nemčija je premočna. Združite vse Nemce in njih senca bo zatemnila Evropo.

V danem položaju se nam nudi ta rešitev. Kaj storiti? Namesto da bi jo hvaležno zagrabili, pa se gremo sine ljudi in izjavljamo, da je treba Nemčijo združiti. In kateri razlogi govore v prid tej rešitvi?

Pravijo, da je razdeljena Nemčija prešibka in izživa Sovjetsko zvezo, da si osvoji srednjo Evropo. Pred tem imamo tak strah, da je angleška vlada obljubila vzdrževanje britanskih čet na nemških tleh do konca tega stoletja. Pri vsem tem pa so ti strahovi popolnoma brez smisla. Rusi se ne bodo ob sedanjem položaju vmešali v nemške razmere tako dolgo, dokler ne bo tega storil kdo drugi. Ze mogoče, da so v pijani omotici zmagoslavja leta 1945 mislili, da naredijo vso Evropo za komunistično. Danes ne mislijo več na to, kajti imajo preveč skrbi s sedanjimi sateliti. In pri slednjih gre za le šibke, zaostale države. Sedaj si pa zamislite 70-milijonsko Nemčijo pod komunističnim

gospodstvom. To bi bilo nekaj povsem drugega kot satelit. Mau Tse Tung bi bil prava niča proti temu. Težišče komunističnega sveta bi se prevahilo iz Moskve v Berlin. Moskovski oblastniki so prav gotovo fanatični komunisti, tako fanatični pa le niso.

Se razume, da nam ne more biti na tem, da bi Rusi bili z nami zadovoljni. Moramo predvsem misliti na lastne interese. Recimo, da se nekega dne izvede združenje Nemčije pod dr. Adenauerjevim vodstvom, ali nam bo to prineslo več miru, več varnosti?

Nasprotno! Zapadno-nemške stranke ne dopuščajo nobenega dvoma, da bi se zadovoljile zgolj z združitvijo obeh Nemčij. Nobena izmed njih ni pripravljena priznati meje Odra-Nisa. Ne, ta meja mora biti spremenjena, se razume, in to ne zgolj za nekaj milij, ampak tako, da se Nemčija zopet povrne na ozemlje, ki ga je imela leta 1919. Potem bo tu zopet poljski koridor in cela zgodba se bo začela in odigrala znova kot že nekoč.

Pa to še ni vse. Nemci vztrajajo, kot nekoč v Monakovem blagega spomina, tudi na povrnitvi Sudetskega ozemlja. Tako: kdor se zavzema za združenje Nemčije, obenem daje svoj pristanek na monakovski dogovor (Hitler-Chamberlain, op. ur.) ter na

zahteve, ki jih je Hitler leta 1939 stavil Poljski.

Vse to se zdj jako protinemško, a v resnici ni. V resnici je le to, kar si pravzaprav tudi nemško prebivalstvo samo želi. Nemci so imeli več kot dovolj vojne in večini ni bila prav nič všeč. Nato so začeli uživati novo blagostanje in to je sedaj prav vsem zelo všeč.

Se razume, če se pa med njimi pojavi nekdo in spušta divje govornice o zopetnem združenju Nemčije ali o povrnitvi predelov, ki pripadajo Poljski, potem mu bodo Nemci prav tako navdušeno ploskali, kot so nekoč ploskali Hitlerju. In ko se plaz začne, postaja aplavz vedno močnejši in močnejši, odpor pa vedno šibkejši, in končno vsi zopet korakajo — da osvojijo Evropo. Največjouslugo Nemcem storimo s tem, da ne podpiramo njihovih nacionalnih ambicij.

Ta izvleček posnemamo po „Süddeutsche Zeitung“, ki ga prinaša brez komentarja, obenem pa poroča, da je „Odbor za zopetno združenje Nemčije“ povabil prof. Taylorja, da se o tem vprašanju pogovori z vodilnimi nemškimi politikmi. Profesor je povabil odklonil z utemeljitvijo, da je zgodovinska dejstva moč stvarno razpravljati le z zgodovinarji in ne s politikmi.

In naša ZEMLJA...

Nek bralec nam piše: „Z zanimanjem sem prebiral vaše članke o vseмирskih potovanjih, o zvezdah, planetih in Soncu. Vse lepo in prav. Toda mi zaenkrat še vedno živimo na Zemlji, zato bi bilo dobro, ako bi „Tednikovim“ bralcem tudi kaj povedali o naši Zemlji, vsaj sedaj na koncu, ko ste verjetno že izčrpali vaš vsemirski program, čeprav bi pravzaprav spadala na začetek.“ — Ali spada naša Zemlja na začetek ali konec svetovja, je moč imeti različna mnenja, vsekakor pa ima cenjeni bralec prav, ko pravi da je treba kaj povedati tudi o naši Zemlji.

O nastanku Zemlje vladajo med znanstveniki zelo različna mnenja. Vendar ne more nihče svojih trditev dokazati, kajti brez dvojnega naš planet star več milijard let, do čim segajo človeški zapiski le nekaj tisoč let nazaj in še to niso kaka znanstvena pričevanja. Človeštvo je v raznih dobah imelo različne predstave o nastanku Zemlje.

V glavnih potezah so si pa danes znanstveniki edini o naslednji teoriji ali domnevi o nastanku Zemlje:

Najbrž je naša Zemlja stara okrog 4 do 5 milijard let. Nastala pa je nekako takole: V začetku je bila v vsemirju zgolj redka snov sestavljena iz prahu in plinov. Njena temperatura je bila zelo nizka, to je v njej je vladal silovit mraz. Podobne megle opazajo v velikanskih daljavah vsemirja zvezdoslovci še sedaj na različnih krajih svetovnega prostora.

Bila je nekoč meglica...

Radi sile težnosti, ki privlačuje kose snovi enega k drugemu (podobno kot magnet), se je ta oblak začel zgoščati in so pri tem nastajala vrtnčasta gibanja v njegovi notranjosti. Ker se je snov zgoščala, se je pri središču zbirala vsa v njej nahajajoča temperatura je bila zelo nizka, to je v njej toplejše, posebno radi učinkov radioaktivnih izžarevanj, ki so izhajala iz nenehno gibajočih, še neustaljenih delcev snovi. Pri radioaktivnem izžarevanju se namreč snov spreminja v toplotno energijo, podobno kot pri atomskih reakcijah. Tako je nastala žareča zvezda orjaškega obsega, ki se je vedno hitreje vrtela okrog lastne osi, čim bolj se je krčila v svojem obsegu, to je, postajala gostejša. Ta orjaška zvezda je bilo naše prvotno sonce ali prasonce. Radi vedno hitrejšega vrtenja okrog lastne osi pa je nastala sila sredobežnosti, podobno kot ako vedno hitreje vrtimo žogo, navezano na vrvice. V gotovem trenutku je sila sredobežnosti (centrifugalna sila) postala močnejša kot vrvice, v tem primeru sila težnosti, ki je držala zvezdo skupaj. Nekateri zunanji kosi prasonca, so se odtrgali in odfrčali v vsemirje. Ti kosi so se pa potem znašli v vsemirju in začeli krožiti v večji ali manjši razdalji okrog prasonca, po zakonih, ki uravnavajo pota vseмирskih teles, kot smo jih že razložili v prejšnjih številkah.

Skorja se je začela utrjevati

Eden izmed takih kosov sončne snovi je bila v začetku tudi naša zemlja. V razjarjenem stanju je nekako 2 milijardi let krožila okrog sonca in se počasi ohlajala, kajti v svetovni prostor je oddajala neizmerno količino toplote. To toploto so v glavnem proizvajala radioaktivna izžarevanja, dokler se niso polagoma izčrpala, ako bi rekli, radioaktivna snov je zgorela in se umirila podobno kot pepel po gorenju. Nastajale so postopoma snovi, ki jih danes najdemo na

zemlji in nam jih opisuje kemija, ki jih loči v 92 elementov. Pri tem so pa še v razjarjenem masi težje snovi padale proti središču, podobno kakor če vržete kos železa v vodo. Lažje pa so ostajale na površju, recimo smetana na mleku. Tako so šli železo, nikelj, svinec in druge središču, aluminij in druge lažje snovi pa so ostale na površju. Začelo se je tvoriti jedro, v katerem je prevladovalo železo, okoli njega pa skorja iz aluminijevih, kalcijevih, magnezijevih silicijevih in drugih lažjih snovi.

Železo je v zemlji vrelo kot gosta kaša

Zemljsko skorjo je obdajala orjaška plast vroče pare, v kateri se je verjetno nahajala voda vseh današnjih oceanov. Naslednji milijoni let so pa bili verjetno podobni peklju, ki je bil strašnejši kot si ga more zamisliti najbujnejša človeška fantazija. Radi izžarevanja v vsemirje se je zemljska skorja vedno bolj ohlajala in površina je dobila oblike mogočnih kamenitih in kovinskih blokov. V notranjosti pa je kot pod varno odejo vladala še naprej silovita vročina, v kateri je železo vrelo kot gosta kaša. Ko je

Laskavo priznanje Rima Slovincem

„Slovinci tvorijo najlepše občestvo dobrih ljudi, kar jih je Bog postavil na zemljo, in med njimi bi si človek želel umreti...“

„Tujci, ki poznajo slovensko zgodovino, se čudijo, kako je to ljudstvo, ki je tako kmalu izgubilo svojo politično neodvisnost, ki živi na prostoru v Evropi, preko katerega so v teku 15 stoletij šle tolike politične in ideološke struje, mogel ohraniti svojo narodnost in svoje kulturno bogastvo. Ta narod se je ohranil zato, ker je ostal vedno zvest materinemu jeziku ter se ni nikdar odtrgal od vere svojih očetov. Pri tem ljudstvu, ki je kmalu izgubilo svoje plemstvo, je bila brezimna množica nositeljica te zvestobe. Vprav zato je tako provinška in iskrena.“

To beremo o Slovincih v knjigi „Cerkev gleda v Rim“, ki jo je pred kratkim izdala rimska založba Ferrari. Posvečena je sedanjemu papežu Piju XII. za njegov 80. rojstni dan in 40-letnico škofovanja. Knjiga je pisana v italijanščini, obsega 488 strani ter podaja kratke in jedrnatne opise zgodovine ter razvoja verskega življenja narodov, ki se nahajajo sedaj pod komunistično vladavino. Tako nam predstavi zapovrstjo Čehe, Kitajce, Hrvatice, Letonce, Litvance, Poljake, Ruse, Romune, Slovake, Slovence, Ukrajince in Madžare.

Slovincem je posvečena obširna in temeljita razprava, ki gre od naše naselitve v Karantaniji in sosednjih deželah, preko po-

pa pritisk v notranjosti postal prevelik, je žareča snov predrla odejo in z neznanosko silo šinila v vsemirje skozi široke špranje, ki si jih je bila utrla skozi zemeljsko skorjo. To je bila doba erupcij ali vulkanskih izbruhov. Celo eksplozije največjih vodikovih bomb so otroška igrača proti tem izbruhom. Skozi tisoče kilometrov dolge špranje je potem, ko je prenehal najhujši pritisk (podobno kot pri steklenici šampanjca ali penečega vina) tekla žareča snov na zemljsko površino ter pokrila velikanske ploskve. Radi svoje vročine je pa stalila znatne plasti zunanje zemeljske skorje ter se z njo združila v različne mešanice rudnin in kovin. Tako je nastala sedanja sestava zemeljske skorje, v kateri so v mnogovrstnih zlitinah pomešane težke in lahke snovi, ki so bile prej ločene. Stoletja in stoletja je zemlja bruhalo iz notranjosti te snovi na površje in nobeno človeško pero ne bi moglo opisati nenehnega vretja, pihanja in puhanja te orjaške in peklenske vroče peči, kot je bila takrat naša Zemlja. Počasi pa se je zemljska skorja toliko ohladila, da se je zopet na površini strdila. Obenem se je ohlajala tudi to skorjo obkrožajoča meglena preobleka ali ozračje, ki je s padanjem toplote začelo oddajati paro v obliki vode. Tako je nastala suha zemlja, a v kotanjah so se nabrala morja.

Znanstveniki so vse te procese izrazili v kompliciranih računih in formulah. Mi smo poskušali podati ta prikaz v kolikor mogoče poljudni obliki. Če pa kdo še s tem ne bo zadovoljen, pa naj vzame v roko sv. pismo, ki svojo zgodbo o nastanku zemlje začneja z besedami: V začetku je bila...

kristjanjenja po svetih bratih Cirilu in Metodju, izgube politične samostojnosti pa do najnovejših časov. Opiše neodjenljivo slovensko zvestobo veri očetov ter materinskega jeziku v vseh stoletjih in vseh preizkušnjah, pa najsi bodo to turški napadi ali pa poskusi protestantizma ali ponemčevanje ter končno verska preganjanja. Slovensko kmečko ljudstvo je vedno ostalo trdno povezano z Sveto stolico. S posebno ljubeznijo pa je častilo Marijo, Mater božjo. Opiše tudi naš narodni prepoved ter vlogo svetniškega škofa Slomška, ki „je znal živeti v srečnem soglasju zvestobe Cerkv, domovini in narodu.“ Kratko, a jedrnatno oceni plodonosno delo škofov Mahnič, Missije, Jegliča in Rožmana. V pretresljivi luči oriše trpljenje našega naroda v svetovni vojni, ko je bilo slovensko ozemlje razkosano med krute sovražnike vere in naroda, a tudi ljudstvo notranje razklano po vojnih dogodkih in revoluciji.

Slovinci so: „Eden izmed najbolj resnih in pozitivnih narodov v Evropi.“ To je dejal mož, ki nam je bil naš politični nasprotnik in mu je uspelo, da nam je začasno prizadejal mnogo škod: pokojni grof Carlo Sforza, italijanski zunanji minister, po prvi svetovni vojni. Naše ljudstvo pa je dobro poznal, kajti bil je med italijanskimi diplomati največji strokovnjak za srednjo in jugovzhodno Evropo. Kljub temu pa je kot realist moral našemu narodu priznati, kar mu gre. Zato so taka pričevanja toliko več vredna. In malo je knjig v svetovnih jezikih,

Pismo iz Venezuele

Puerto Ordaz dne 30. oktobra 1957

Nepričakovano najdem na moji mizi pričevati star pisalni stroj Underwood, pa me kar obide misel, da bi kaj napisal za „Naš tednik - Kroniko“. Za čitati tudi nimam nič; „Tednik“, ki ga dobivam z dvomesečno zamudbo, sem že prebral in hranim tri številke, da jih dam prijatelju Tonetu, ki tudi rad bere vse kar „Kronika“ prinaša. Vedite, da ta mali listič v primeri s kakim ameriškanskim nudi desetkrat več zabave in poduka, zadovoljstva in razvedrila.

Pridem k obedu. Za mizo sede že ostali znanci, vsak s svojo plahto časopisa ameriškanskega formata. Obračajo, listajo in iščejo, da se kar drug v drugega zadevajo, kar bi se splačalo čitati. Po desetih minutah sede že vsak na svojem zmečkanem časopisu in ugotavljajo, da ni danes nič posebnega v njih. Medtem sem jaz v miru poobedoval, potem pa vzel moji dve številki „Tednika“, ki sem jih ravnokar dobil, in dejal: bomo videli, če ni mali časopisni David bolj zanimiv kakor plahutavi Golijat. Pa so pogledali na moja dva mala zavitka. Že znanke na zavoju so jih zanimale, da bi se stegli zanje. Odkod da pridejo ti lističi.

„Iz Celovca, Avstrije, kjer živimo Slovinci od pamtveka in imamo svojo tiskarno, svoje šole in svojo zgodovino. Lepe slike naše mladine so me podprle v razlaganju o lepotah in dobrotah naše svete zemlje, ki je čudovito majhna a srčano lepa, narod pa krepak, dober in visokokulturn. Tako sem jim razlagal. Ko bi se mogli zediniti za čas prihodnjega dopusta, bi jih moral peljati tja, kjer sinje gore kipe v nebo in bistri potoki zbirajo mrzlo kristalno studenčnico in jo potakajo v mogočne reke, ki so vprežene v pogon novih modernih elektrocentral. Pa še tja dobi bi jih moral peljati, kjer so slatine in rujno vince, sadjevec in krepka slivovka. Ta mali časopis, vidite, me spominja vsega tega; vse ljudi poznam, njih tegobe in stremljenja, zato mi je drago in zanimivo vse od prvega do zadnjega stavka.“

Te zanimivosti sem povedal samo za uvod v branje. Pa je zopet bilo treba na delo. Oni so pustili svoje časopise pomečkane in v desetih minutah brez haska prebrane, jaz pa sem moja dva „Tednika“ še nena-

(Konec na 5. strani)

ki podajajo tako lepo in prisrčno podobo našega naroda.

Usodo dvanajstih narodov, od Slovincem na vratih zapadne Evrope pa do Kitajcev na Daljnem vzhodu, popisuje ta knjiga. Prikaže nam dvanajst pričevalcev večne resnice, ki je „peklenska vrata ne bodo premagala“. Dvanajst pričevalcev žive vere, podobni dvanajstim apostolom, ki upirajo svoj pogled v Rim, h Kristusovemu namestniku na zemlji. Vsak dan mu s svojim življenjem spletajo venec mučeništva. Zato upravičeno pravi v uvodu v to knjigo Iginio Giordani, ugledni italijanski novinar in glavni urednik največjega italijanskega lista „Il Popolo“, da se ta knjiga, ki „zbira in izpričuje glasove molčeče Cerkve, bere z isto boleštno in ponosom, kot so nekoč prvi kristjani prebiral Dejanja mučencev.“

FRAN ERJAVEC, Pariz:

167

KOROŠKI SLOVENCII. DEL

resda uvedel nemščino, a s tem je hotel odpraviti iz sodišč predvsem latinščino, toda istočasno je bilo tudi določeno, da se morajo bistveni deli razprave raztolmačiti strankam tudi v njih jeziku, vsled česar naj bi znal pri vsakem sodišču vsaj po en uradnik tudi jezik tamošnjega ljudstva. Dalje je § 165. sodnega reda z l. V. določal, da je treba izjave prič, „ako le mogoče zabeležiti z njihovimi lastnimi besedami“, torej v njih jeziku in dvorni dekret z dne 22. II. 1787. je odredil, da mora apelacijsko sodišče objavljati vse razglase in naredbe odslej na eni strani v nemščini, na drugi strani pa v narodnem jeziku prebivalstva dotičnega okoliša. (Iz tega torej lahko vidimo, da je imel celo „veliki germanizator“ Jožef II. že pred skoro dve sto leti več ozira do jezika ljudstva, nego ga kažejo n. pr. na Koroškem danes razne „ljudske“ in „socialne“ stranke.) — Ni pa seveda mogoče tajiti, da so ostale take odredbe pri nas večkrat neizvršene, toda ne iz kake narodnostne mrznje, temveč iz enostavnega razloga, ker za svetne službe še ni bilo na razpolago dovolj slovenskega osebja in ker je bil slovenski jezik tedaj še tudi premalo razvit za uradno poslovanje.

Dne 21. VI. 1784. je bilo za češke dežele izrečno ukazano, da se morajo vsi odloki, ki zadevajo kmete, raz-

glašati tudi v češčini, a slovenski prevodi važnejših patentov, ki so zadevali kmečko ljudstvo, so izhajali že za Marije Terezije in seveda tudi za Jožefa II. Odkar je bil ustanovljen graški gubernij, so pošiljali slovenske prevode takih odlokov iz Gradca, a ko sta bili l. 1791. združeni Koroška in Kranjska v skupni gubernij, so prihajali iz Ljubljane. Še jasnejše nam pa dokazuje vse to dvorni dekret z dne 30. XII. 1787., s katerim je bilo vsem apelacijskam sodiščem ukazano, da smejo nastavljati v sodno službo le osebe, ki so zmožne tudi jezika prebivalcev dotičnega sodnega okoliša. Sveda pa na Koroškem še niti to ni bilo izvedljivo iz enostavnega razloga, ker tedaj še ni bilo na razpolago uradnikov, ki bi bili znali tudi slovensko. Naredbe iz l. 1786. in 1787. so tudi določale, da smejo obrtniki sprejemati le take vajence, ki so obiskovali normalke in bi torej morali znati nemško, toda tudi taki in še mnogi slični cesarjevi odloki so bili kratko in malo neizvedljivi in se zato po njih tudi nihče ni ravnal.

Po deželah, kjer je bila nemščina dotlej skoro neznanca, so ti cesarjevi odloki naleteli na ljut odpor in so samo pospešili njih narodno prebujanje, kar je potem vsaj posredno vplivalo tudi na netenje narodne zavesti pri nas. To smo lahko opazili že pri M. Pohlinu za časa Marije Terezije, a za Jožefa II. se je nadaljeval ta proces samo še hitreje in je vzbudil cesar s svojimi ukrepi pravzaprav samo nasproten učinek.

Glavni tedanji pobudnik za ves živahni kulturni razvoj je bil seveda prosvetlenski duh, ki je vodil tudi cesarja pri njegovih ukrepih. Med štajerskimi in koroškimi

Nemci je vladalo še daleč v drugo polovico XVIII. stoletja skoro popolno kulturno mrtvilo, naker se je potem ravnalo proti koncu vladne Marije Terezije in za Jožefa II. živahno razgibalo. Prvi izraz tega prebujenega kulturnega zanimanja je bila že omenjena celovška Kmetijska družba, prva v Avstriji in v kateri se je zbiralo tedaj skoro vse prosvetlensko izobraženstvo. Toda delavnost celovške Kmetijske družbe je začela že po l. 1770. zopet ugašati, a cesar Jožef II. je l. 1787. ukinil vse kmetijske družbe, ker ni trpel med vlado in ljudstvom nobenih poluradnih ustanov in kar je bila tudi ena izmed njegovih številnih zaletelosti.

Med tem časom se je bil pa po vsej srednji Evropi že silno okrepljen francoski kulturni vpliv, ki se je močno odražal celo po takih provincialnih središčih, kakršen je bil Celovec (ta tedaj ni štel še niti 10.000 prebivalcev). Eden izmed odmevov tega francoskega vpliva je bilo tudi framasonstvo. To se je bilo začelo že v drugi četrtini XVIII. stol. širiti iz Anglije preko Holandije tudi v habsburške dežele, a francoski vpliv je potem to širjenje samo še pospešil. Cesar Karl VI. ga je v Holandiji prepovedal, ne pa tudi v avstrijskih deželah in to pod vplivom svojega zeta, moža Marije Terezije, ki je bil sam goreč framason. Močno nasprotna je bila pa framasonstvu tudi Marija Terezija, vendar ga je trpela zaradi svojega moža in ravnno pod njegovim vplivom v Avstriji sploh ni bila proglašena tudi bula papeža Klementa XII. z dne 28. VIII. 1738., s katero je bilo framasonstvo katoličanom prepovedano kot očitno nasprotno katoliškemu nauku (škofje so pa duhovščino vendarle opozorili na to prepoved).

CELOVEC

RED SLUŽBE BOŽJE V CELOVCU
Vsako nedeljo in praznik je sv. maša s slovensko pridigo in petjem ob 7. uri v kapeli provincialne hiše — Viktringer Ring 19 (poleg Koschatmuseum).

Ob 9. uri je šolska sv. maša v cerkvi novega bogoslovja (Neue Priesterhauskirche, Tarviser Strasse 30, ob Lendkanalu).

Ob delavnikih pa je vsak dan ob 1/4 na 7 sv. maša v kapeli provincialne hiše.

Slovenski verniki v Celovcu so vabljeni k božjim službam.

CELOVEC

Ludwig Gelautz - 65-letnik

V Celovcu je praznoval svojo petinšestdesetletnico znani tovarnar in veletrgovec, komercialni svetnik g. Ludwig Gelautz.

G. Gelautz je tudi nam Slovincem poznana osebnost posebno pa še iz dni, ko smo se Slovenci julija 1945 vračali iz izseljeništa in bili na poti domov internirani v jezuitski kasarni v Celovcu. V tistih težkih dneh je bil ravno Ludovik Gelautz tisti, ki je po posredovanju pokojnega Franca Schnabla naklonil slovenskim otrokom v kasarni 50 kg sladkorčkov, kar je bila v takratnem pomanjkanju velika redkost in so bili otroci tega daru nemškega trgovca v Celovcu zelo veseli ter jim je bilo v znatno pomoč.

Tudi mi želimo g. Gelautzu, da bi čil in zdrav praznoval še vrsto obletnic.

SMIHEL PRI PLIBERKU

V torek, dne 19. nov. zjutraj so poročili č. g. Janko Valjavec v odsotnosti preč. g. župnika, ki so šli na zdravniško kontrolo na Dunaj, nov par, ki je bil samo cerkveno poročen! Obilo blagoslova in milosti! Na mnoga leta!

PODGORA PRI ŠMIEHELU

V soboto zvečer, dne 16. novembra se je sešel cerkveni pevski zbor v Podgori, da vzame slovo od svoje zveste in požrtvovalne pevke Milke Lamprecht pd. Verjantove. Večina pevcev se je zbrala pod vodstvom Mihe Sadjaka ob večerni uri pri Verjantu, da zapojejo podoknico nevesti Milki. Sveta tihota je vladala na vasi, nad nami z zvezdami posejano nebo, daleč naokoli so se razlegale pesmi: „Oj draga vas domača,“ „Tam pod Peco zeleno“, „Tam na vrtni gredi“ itd. Milki smo voščili obilo sreče in veselja ter zadovoljnosti v novem stanu, katera je zbrala. Ob skupni mizi smo bili veseli in židane volje. Smeh in kratek čas nam je bil pri Verjantu tako dolgo, dokler nas ni vabila dolžnost, da moramo v nedeljo

ROZAN:

Svet se spreminja in mi z njim

III.

Da je tudi naša koroška slovenska mladina — naša bodočnost — živahna, da ljubi veselje in petje, da se rada podučiti in da radi tega tudi rada pogleda v svet, kdo bi ji to zameril! Niti ji ne moremo zameriti, če se naši mladini dopade hitrost, s katero se sedaj pride naprej, saj to končno občuduje vsak, ki se ne more navduševati za razmere, ki so vladale v gospodarstvu še prejšnje stoletje ali pa začetkom tega stoletja!

Saj je ravno ta sprememba splošnega gospodarskega stanja vsepovsod dokaz za hitrost, v kateri so se razmere v tem jako kratkem času tako hitro spremenile kakor prej nikdar, razen po kaki strašni revoluciji!

To mora vplivati na vsako mladino, ki vsaj malo premišljuje o sedanjih zakonih gospodarskega napredka, ker je tudi to njena dolžnost. — Seveda nima vsak toliko možnosti in tudi časa, da bi se v vprašanje, če mora ta naglica iti vedno tako hitro naprej, — bolj poglobil! — Najboljši pouk daje v tem oziru pač promet. Ne samo radi stalnih nesreč na naših cestah, ki se še vedno množijo in ne pomagajo v tem oziru noben še tako oster predpis! Ne samo slabe ceste so krive, ampak vozači sami, ki v svoji brezobzirnosti in pod utisom naglice povzročajo nervoznosti dirjajo naprej in jim je tudi človeško življenje jako malo vredno, samo da pridejo sami čim hitreje naprej. To se godi celo na cestah, ki so, kakor v Nemčiji, pripravljene samo za motoriste in avtomobiliste! — Kaj pa „železne ceste“, kjer vozi železnica! Tudi tu zahteva človek čim večjo hitrost (električne železnice), tudi tu je treba vedno več vlakov in tudi tu se godijo

Pri nas na Koroškem

zjutraj biti polnoštevilni pri sv. maši, kar smo tudi storili.

V ponedeljek, dne 18. novembra ob pol eni je bila poroka in poročna sv. maša. Ženin Jožef Erschien, mizar v Lovankah in posestnik, je peljal svojo mlado, nežno nevesto Milko Lamprecht k oltarju, da sprejmeta zakrament sv. zakona in si tako za večno obljubita ljubezen in zvestobo.

Poročne obrede so opravili domači gospod župnik Picej. Za priči sta bila ženinov brat Pavel Erschien, mizar v Lovankah in Jožef Wernig, kolar v Dobrli vesi. Pevci so se zbrali in so peli pri poročni sv. maši pod

Svatje so se zbrali v Likebovi gostilni k veseli družbi brez godcev. Obilo sreče in blagoslova v novem stanu mlademu paru.

VELIKOVEC

Nova stanovanja

Ne samo v velemestih, ampak tudi v manjših mestih se opaža pomanjkanje stanovanj. V Velikovcu so temu odpomogli na ta način, da so začeli graditi v večjem številu stanovanjske bloke. Dne 31. oktobra je velikovski župan stisnil šestim srečnim družinam v roke ključke novozgrajenega stanovanjskega poslopja v Mlinskem grabnu. Ne-

PRISRČNO VAS VABIMO NA

marijansko akademijo

ki jo bomo priredile gojenke kmetijsko-gospodinjске šole pri šolskih sestrah v št. Rupertu pri Velikovcu dne 8. devembra 1958, ob 2. uri popoldne v telovadnici „Narodne šole“!

Na svidenje!

gojenke.

SPORED AKADEMIJE:

Stotisoč pozdravov Mariji...

Marija, Ti zarja si naša...

Ti biser si milosti...

Naše pesmi Tebi naj done, Marija.

GOVOR.

„Lučka v temi“ — igra v treh dejanjih.

Naše upanje, o Mati!

vodstvom Folta Kogoj iz Globasnice, saj je nevesta Milka tudi pod njegovim vodstvom pela v Globasnici.

Radi žalosti, kajti ženina mati je umrla šele pred kratkim, ni bilo večje svatbe. V Šercerjevi gostilni so se zbrali svatje v najožjem krogu za kratek čas. Tudi oknarjev iz Dobrle vesi ni manjkalo in tako je bila svatba vesela in prijetna tudi brez godcev.

Mlademu paru obilo sreče in zadovoljnosti v novem stanu!

SUHA

V ponedeljek smo imeli kar dve poroki v Šmiehelu. Popoldne sta pristopila k poročnemu oltarju v farni cerkvi ženina Vinko Pridigar, delavec iz Strpne vesi in nevesta Marija Karničnik, pd. Jakobarjeva, krojaška pomočnica. Poročne obrede so opravili domači gospod. Za priči sta bila krojaški mojster Ignac Kap iz Dvora in Janko Elbe pd. Kuštrov iz Breške vesi, ki se je šele pred par tedni poročil v Pliberku z Marijo Maček, pd. Drntišovo iz Bidre vesi.

kaj korakov od tega pa gradijo štirinadstropno hišo z 12 stanovanji.

Gradnja evangeličanske cerkve hitro napreduje, kar je omogočilo v zadnjih tednih lepo jesensko vreme. Kakor zgleđa, bo cerkev v surovem stanju kmalu gotova.

Novi predpisi za pokopališče

Ni še vsem znano, ki imajo svoje grobove na velikovškem pokopališču, da je velikovski občinski svet potrdil nove predpise, ki se tičejo pokopališča in pogrebov, katere je izdelala uprava pokopališča. Ti predpisi so v vezani obliki vsakemu na razpolago. S tem je zgubila veljavo uredba iz leta 1874, ki ni več odgovarjala zahtevam današnjega časa.

Ljudska šola v novih prostorih

Ne bo več dolgo trajalo in velikovska ljudska šola se bo preselila v novo poslopje, in sicer tja, kjer je bila do sedaj glavna šola. Kakor smo že pisali, je glavna šola dobila novozgrajeno moderno poslopje.

Za ljudsko šolo na glavnem trgu je bilo zelo neugodno, ker je bilo dvorišče za odmore premajhno in se poslopje nahaja tik ob zelo močno frekventirani cesti, kar pomeni za šolsko mladino veliko nevarnost. Iz tega vidika bo novo poslopje odgovarjalo vsem šolskim zahtevam, saj imajo tu otroci v odmorih na razpolago velik park.

MIKLAVČEVO

Požar

Pred kratkim je izbruhnil ponoči v poslopju Starc oženj, katerega vzrok je do danes še neznan in je napravil škode za 120.000 šilingov. Domnevajo sicer, da je požar izbruhnil zaradi tega, ker baje dimnik ni bil v redu. Požarna bramba iz Miklavčeve na mestu nesreče sicer ni mogla opraviti toliko, kolikor bi bilo potrebno, ker je primanjkovalo vode, kajti mimo je

Oblačila za deževne dni, plašče iz balonske svile, pristne Hubertus-plašče in zimske plašče dobite samo v strokovni trgovini

V. TARMANN

KLAGENFURT, Völkemarkter Strasse 16

tekel samo majhen potok. Vendar pa se jim je posrečilo, da so še rešili živino, in razne druge stvari. Vsa zaloga krme in mobilar sta zgorela.

DOBRLA VES

Prometna nesreča

Dne 15. novembra ob 18.45 uri se je zapeljal Robert Terplatz iz Dobrle vesi na zvezni cesti pred vasico Jezernica s svojim motornim kolesom v 57-letnega pešca, cestarja Luka Trattnig iz Vogel. G. Trattnig je zadobil prelom lobanje in so ga takoj prepeljali v celovško bolnico. Terplatzu se

Naše prireditve

MIKLAVŽEVANJE V ŠT. JANZU

Farna mladina v št. Janžu v Rožu vabi na Miklavžev večer v četrtek, dne 5. decembra ob 8. uri zvečer pri T i š l e r j u.

Na sporedu je Gerziničeva opereta

„MIKLAVŽ PRIHAJA“

Iskreno vabljen!

nič ni zgodilo. Luka Trattnig je dne 16. novembra vsled poškodbe prometne nesreče umrl v bolnici. Nesreča se je baje pripetila na ta način, da je privozil nasproti osebni avto, ki pa ni zasenčil luči.

46-letni pekovski mojster Johann Stückler iz Dobrle vesi je prišel z roko v stroj za presevanje moke, kjer mu je odtrgalo srednji prst.

MAČE

Na dan pred Vsemi sveti smo Mačani spremljali na božjo njivo gospoda Šimana Singerja. Prav na 75. rojstni dan in god ga je odpoklical Stvarnik iz doline solz.

Rajni je bil doma pri Zlosarju v Svečah. Po poroki s Permožovo hčerjo Zalo pa je stalno bival na Mačah. Bil je zaposlen na Bistrici in v Gradcu. Po prvi svetovni vojni je spet delal na Bistrici v tovarni in na žagi. Posebno ljubezen je izkazoval petju. Sploh je bil vesel človek in je rad priskočil sosedom na pomoč. Kot zavednega Slovenca ga je spoštovala vsa okolica.

Bog mu dal večni mir in pokoj!

SPODNJE KRAJE PRI SVEČAH

Majhno je naše naselje, ki mu pravimo tudi Muta. To ime je ostalo še iz francoske zasedbe, ko je na mostu čez Suho potekala meja med francoskim kraljestvom in avstrijskim cesarstvom. Pri Muti so pobirali mitnino. Tudi ime na Čarnicu je prišlo od „carina“. Samo tri hiše so tvorile preje Muto. Od teh so eno, podrli, a v zadnjem času so sezidali kar pet ličnih hišic.

Na dan pred sv. Elizabeto je umrla Elizabeta Šmidhofer, stara 75 let. Tako je svoj

Radio-aparate znamk: Minerva, Philips, Ingen, Kapsch itd., šivalne stroje prvih svetovnih znamk kot Gritzner, Jax in Rast & Gasser, katere dobite že od šil. 2.730 naprej vam nudi trvdka

JOHANN LOMŠEK
ŠT. LIPŠ, Tihaja 2, p. Dobrla ves

Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

godovni dan obhajala v večnosti. Življenje te matere je bilo samo trpljenje. Posebno hudo je bilo, ko je izgubila luč oči. Zadnja leta je veliko bolehalo, težke in dolge ure je krajšala z molitvijo. Ljubila je slovensko pesem in slovensko besedo. Sin in hči sta materi z ljubeznijo vračala njeno skrb. Njima izražamo naše sožalje, rajni pa naj sveti večna luč.

SKOČIDOL

Zvonsko posvečenje na drugo nedeljo meseca novembra je po vsem svojem značaju bilo zgolj cerkveno, bogoslužno slavje — ne slovensko in ne nemško. Zato sta poleg latinščine kot uradnega jezika sv. Cerkev prišla pri njem do veljave oba v župniji občajna jezika, ne le nemški, temveč tudi slovenski in sicer glede pridige, petja, deklaracij, spominke knjižice in lepakov. Kljub temu, da smo pustili nemščini prednost, pa bi gotovi krogi radi videli, da bi se bila slovensčina iz slavja popolnoma izločila, ne glede na to, da so Slovenci v deželi in tudi v tej župniji že 1300 let in da se slovensčina poučuje tudi v šoli in da je že dve leti njena raba in njen obstoj tudi po § 7 državne pogodbe zagotovljen.

Slišali smo, da so neke za zgolj nemške sosedne kraje, temveč tudi v okolju župnije same lepakom odrezavali pod nemškim stojiče slovensko besedilo. S tem, da smo namestili nemški tekst nad slovenskim, smo hoteli samo dandanašnje dejansko stanje pojasniti. Zato na prvem mestu državni jezik in na drugem manjšinski jezik, tu namreč v naši farni občini! — To je ogromna večina farnega občestva tudi razumela, vsled česar se je tudi vse to cerkveno slavje vršilo v popolni verski in jezikovni slogi ter v vsem medsebojnem spoštovanju. — Samo lepaki so bodli nekatere v oči.

Neue Milch-Zentrifugen

ALFA - SEPARATOR
WIEN XII, WIENERBERGSTR. 31

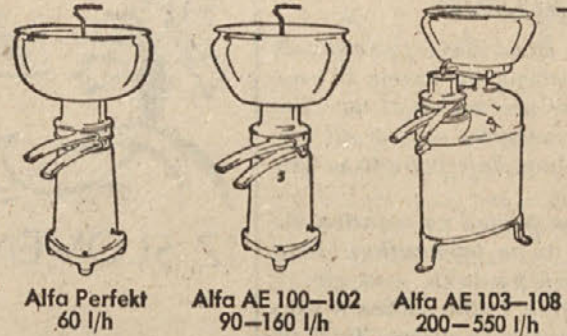
Aktiengesellschaft

Vollelektrisch!
Für jede Stromart

Ruhiger Gang,
sauber, formschön

Ein Schalterdruck genügt —
der frische Rahm ist fertig!

Ohne Handkurbel

Industrija — njen nastanek in razvoj

(5)

Uvodoma smo nakazali veliki prelom v gospodarstvu našega stoletja, ki vpliva tudi na kmetijstvo in ga postavlja pred povsem nove naloge. Pokazali smo, kako so se v nizu zgodovine množile gospodarske dobrine in se večali viri gospodarske energije. Danes pa začenjamo oris sodobnih gospodarskih stanov ali panog.

Gospodarstvo je živo telo

Gospodarstvo se je razvilo kakor rastlina. Iz kmečkoga stanu so kot iz korenin pognali rokodelstvo in trgovina, industrija in promet in se razbohotili v mogočno drevo. Srednjeveška razdelitev prebivalstva, ki ga družboslovci razčlenjujejo v prehranjevalni, branilni (vojaški) in učeci stan, so v modernem veku razdeljena v celo vrsto novih stanov. Rastlina je pognala steblo, veje in vejice ter lističe. Nespremenjena je ostala le roža-krona, ki naj bi tudi v življenju naroda in države cvetela in zorela v božjo čast in okolici v lepoto.

Postanek industrije

Tudi stari Grki in Rimljani so imeli velike gospodarske in kulturne potrebe. Razkošna so bila njihova stanovanja, imeli so zabavišča in kopališča, ljubili so gladiatorске igre, obiskovali svoja gledališča. Tudi trgovina je že bila. Izmed rokodelcev pa so bili poznani kovači orožja, nadalje rudarji in hišni obrtniki. Bili so sužnji, kajti takrat je vladalo naziranje, da je delo sramotno za svobodnega človeka. Tehnike in industrije tedaj še ni bilo. Koncem 18. in začetkom 19. stoletja šele se v naših predelih pojavijo velike rokodelske delavnice, imenovane manufakture, ki so izdelovale sukno, razna orodja in ostale tedanje potrebščine. Boro-veljska puškarska industrija ima še delno obliko takih manufaktur. Manjkali pa so tedaj stroji in tudi delitev dela zdavna ni bila tako organizirana kot danes. Bili so to v resnici večji rokodelski obrati.

Predpogoji industrije so parni stroj, železnica in elektrika. Od stroja, ki proizvaja energijo, pa do stroja, ki vrši kakršnokoli delo, je samo en večji korak. Moderni delovni stroji kujejo, žagajo, brusijo, nabijajo, pilijo, vrtajo, gladijo, stiskajo in rahljajo, natezajo in raztezajo, skratka vršijo vsakršno delo, ki ga je doslej vršila človeška roka s pomočjo kakršnega orodja. Saj naj-novejši stroji celo obirajo koruzne storže na steblih, zrnca kavnih grmov, kosmiče bombaževih nasadov i. dr. Delavnice so se širile, rastlo je število strojev in delavcev, izdelki tovorn so postajali z odkrivanjem raznih rud in drugih surovin vedno pestrejši. Začelo se je stoletje industrializacije.

Kaj vse izdeluje industrija?

Vse: od šivanke pa do lokomotive, lesene žlice in vojaške strojnice, puder in ključavnice, svinčnike in avtomobile. Samo nao-

krog se ozri in videl boš, kaj vse izdeluje industrija. Naj gre za potrošne izdelke, naj gre za produkcijske (proizvajalne) dobrine, kot so stroji za proizvodnjo različnih izdelkov, vsi so proizvodi industrije. Danes nas industrija oblači in poleg kmetijstva tudi hrani, gradi nam hiše in šole, delavnice in kuhinje, ustvarja nam orodje za vsakdanje delo, pripravlja nam tisočere ugodnosti (komfort) in stotero zabavo. Da bi se razgledali v industriji samo po surovinah, ki jih uporablja: premog, železo, druge kovine, olja, kavčuk, asbest, usnje, steklo, ilovico, tekstilije, žita, hranivo, tekočine i. t. d. Vedno nove industrijske panoge vstajajo, konstrukcijske delavnice pa se vedno bolj pretvarjajo v komplicirane kemične laboratorije.

Pogled v notranjosti tovarne

Nekoč je stala v tovarni delavnica poleg delavnice, izdelek je nekako potoval skozi nje, da je dobil svojo dokončno obliko. Ko so na Bavarskem gradili veliko tovarno za „ljudske avtomobile“ (Volkswagen), so jo postavili tako, da so zgradili številne delavnice ob progi nastajajočega voza. Iz pr-

ve delavnice prihaja spodnji del, druga montira motor, spet naslednja polaga karoserijo in tako dalje. Delo se je pospešilo, dnevno zapusti tovarno nad 2000 novih vozil. Ameriški kralj avtomobilov Ford je prvi uvedel tekoči trak, ki se pomika skozi delavnico in nosi nastajajoči avtomobil od njegove surove do njegove dokončne oblike. Njegovi delavci so bili lahko tudi manj šolani, ker je vse težje delo vršil stroj. In ker morajo delati vedno isto delo, iste gibe, se kmalu zelo izurijo! Kaj kmalu pa je nadomestil stroj tudi pomožne delavce in Ford je postavil prvo avtomatično tovarno, v kateri dirigira in vodi stroje in njihovo delo samo še nekaj visoko kvalificiranih tehnikov. Tovarna je postala avtomat.

Novi problemi

Stroji morajo neprestano teči. V njih so investirani visoki kapitali in ti se morajo obrestovati. Zato bruha industrija vedno nove proizvode na trg. Podjetja so prešla v množično proizvodnjo teh ali onih fabrikatov. Zanje pa je treba kupcev in vedno novih potreb. Nekoč umirjeno, stabilno gospodarjenje se je v dobi industrializacije začelo razvijati z naravnost vrtoglavo naglico. Vanj pa se je tudi naselil čuden nemir, ki daje pečat vsemu sodobnemu življenju.

Našim gospodinjam

Pred Miklavžem

Drage matere, ne pozabite na praznovanje sv. Miklavža. Naj bo to lep družinski praznik, ko boste sedle med svoje in en večer prebile brez dela, se čisto posvetile družini.

Večerje ne boste posebej kuhale. Pripravale boste le pijačo: kavo, kakao ali čaj. Zraven boste dale dovolj peciva. Mizo lepo pregrnite in na vsak prostor postavite krožnik (lahko iz papirja) z raznovrstnimi Miklavževimi dobrotami: jabolki, orehi, figami, keksi, sladkorčki. Za mizni okras pripravite „miklavže“ in „parklje“. Vzamete debelo jabolko, h kateremu z zobotrebem ali vžigalico pritrdite oreh. Orehu napravite iz srebrnega ali belega papirja škofovo kapo, in spodaj prilepite brado iz vate. S svinčnikom naredite še usta, nos in oči pa imate „miklavža“. Parklja pa naredite iz suhih čespelej na podoben način. Vem, da bo vsakemu Miklavž prinesel še kako malenkost, ki ga bo posebej razveselila, ker bo tista stvar ena izmed izpolnjenih želja. Morda jo je že kdaj izrekel ali pa ste jo v svoji modrosti uganile.

Se na to opozorim: Miklavž je glavna oseba in ne krampus. Dobroto poudarja ta praznik ne pa peklenskega ognja. Seveda, Miklavževa šiba včasih tudi koristi in je za-

to ne opustimo. Še nekaj receptov za pravo dobrega in izdatnega peciva:

Lectovi keksi: 40 dkg moke, 1 kavino žličko jelenove soli (Hirschhornsalz), 1 jajce, cimet, 3 zdrobljene nageljnovе žbice (Gewürznelken), limonove in pomarančne lupinice, 1 žlica kakao, 1 žlica ruma, 2 žlici strdi, 150 g sladkorja v prahu, nekoliko mleka. V skledi mešaj penasto strd, jajce, dišave in kakao. To zmešaj z moko, kateri si na deski dodala jelenovo sol in vgneteš gladko testo. Zvaljaj ga ne pretanko in izreži različne oblike, ki jih polagaš na pekačo in prevlečeš z jajcem ter obložiš z razpolovljenimi mandeljni, orehi ali lešniki (lahko odpade). — Drugačne kekse pa dobite, če jih ne pomažeš z jajcem, ampak še tople prevlečete z lectovo glazuro. To lahko naredite v obliki Miklavža na dolge štirikotne kekse.

Glazura: 100 g sladkorja, 3 velike žlice vode skuhamo in sicer toliko, da se med palcem in kazalcem vleče debela nit, če ga vzamemo med dva prsta.

Medeni hlebčki. — ½ kg moke, 10 dkg sladkorja, nekoliko cimeta, limonovih lupinic, 10 dkg zavretega medu, ¼ l nezavretega mleka 1 pečilni prašek.

Iz teh dodatkov napravimo testo, ki ga

„VERA IN DOM“, številka 9

Nova številka Vere in doma, 9, po številu, je v znamenju Vseh svetih. Janko Polanc je prispeval drobno črtico „Na grobovih“, kjer se še edino sestajajo med seboj odtujeni otroci slovenske matere trpinke. Psihološko ostro zarisana slika našega časa iz katere diha živa resničnost. Pavle Zablantnik pa z njemu lastno temeljitostjo v prijetnem slogu obravnava slovenske ljudske običaje na Koroškem ob Vseh svetih. Pokrajinska slika na platnici je namenjena Djekšam, najsevernejši slovenski fari na Koroškem in njenemu čuvarju vere ter izročila naših prednikov ondi. P. Zablantnik tudi podaja življenjske koroškega rojaka dr. Franceta Kotnika, zaslužnega slovenskega narodopisca, zbiratelja narodnega blaga in energičnega direktorja celjske Mohorjeve družbe. Valentin Polanšek nadaljuje zgodbo

ATOM, bodoči vic blagostanja

O nedavni mednarodni atomski konferenci na Dunaju, kjer je bil sprejet statut Mednarodnega urada za atomsko energijo v mirovne svrhe, je minuli petek predaval v prostorni knjižnici tukajšnjega Ameriškega doma g. Janko Musulin, znani avstrijski novinar in pisatelj, ki živi v Solnogradu. Predavatelj je s kratkim uvodom predstavil predstojnik tukajšnjega Ameriškega doma dr. Dele na.

G. Musulin je uvodoma prikazal nekatere značilne vtise in občutke nekaterih mož, ki so pred dobrih desetimi leti bili priča, kako je sredi nevaške puščave šinila v nebo mogočna goba mavričastih barv — prva atomska eksplozija, ki je v svetlobo tisočih sonc osvetlila zemljo. Eni so videli v njej apokaliptični žar, v katerega se bo pognel svet ob svojem koncu, drugim pa se je zdel sij rojstva novega sveta. Spočetka je res izgledalo, kot da je grozna goba bila le napovedovalec apokaliptičnih jezdecov, kajti prvi atomski bombi sta razdejali dve japonski mesti in v teku naslednjih let sta si obe glavni sili sveta nakopičili tega strahotnega orožja toliko, da lahko z njim uničita vse živalsko in rastlinsko življenje na zemlji.

V tej oboroževalni tekmi sprva nihče ni utegnil misliti na mirovno uporabo tega novega in izdatnega vira energije. Toda sčasoma je tudi to vprašanje dozorelo in ameriški predsednik Eisenhower je tej zamisli dal posebno energično podporo. Po njegovem govoru na generalni skupščini Združenih narodov pred nekaj leti so se začele priprave za ustanovitev mednarodnega urada za mirovno uporabo atomske energije. Letos v oktobru so se delegati vseh držav članic Združenih narodov sestali na Dunaju in položili temelje novi organizaciji, kjer obe prvi sili sveta, Združene države in Sovjetska zveza sedita ob isti mizi in sodelujeta v stvarnem razgovoru v prid človeštva, čeprav zgolj na omejenem področju mirovne uporabe atomske energije. Predavatelj je z globoko analizo pojasnil, zakaj logika stvarnega položaja sama sili vse sicer tako skregane velesile k sodelovanju na tem področju. Med drugim je bilo sprejeto tudi načelo kontrole atomskega materiala, ki pa še ni bilo izvedeno v praktične ukrepe. Vendar uspeh dunajske atomske konference daje predavatelju upanje, da se bo morda kljub vsemu uresničila vizija tistih, ki so v sončni svetlobi, ki jo je na zemlji zanetil človek s svojim razumom, videli rojstvo novega, boljšega sveta.

denemo na pomokan prtič in ga pustimo stati do drugega dne. Potem ga zvaljamo za pol prsta debelo, zrežemo z okroglo obliko hlebčke (ali kaj drugega), pomažemo jih z raztepenim beljakom in spečemo.

Krhke prestice. — 28 dkg moke in 19 dkg surovega masla stri in zdrobi ter prideni 12 dkg sladkorja z vanilijo in eno jajce. Urno pregeti testo, oblikuj prestice, pomaži jih z beljakom, potresi z debelo stolčenim sladkorjem in speci.

Pismo iz Venezuele

(Nadaljevanje s 3. strani)

četa zopet spravil v žep, da bo zvečer še bolj lušno čitati.

Slovencev in znancev nas je kar precej tukaj; toda vsak je vprežen v stroj svojega podjetja in se le zmiraj bolj slučajno sestajamo, enkrat z enim, drugič z drugim. Stroj dela pa teče noč in dan, petek in svetek.

Tudi župnik te nove fare v nastajajočem novem mestu ima težave, kako ljudem ustreči. Zmiraj spreminja red božje službe, da bi jim čimbolj ustregel. Sedaj je maša ob nedeljah ob 10. uri in 18. uri. Pri vsaki maši se razdeli nedeljski list v španskem in angleškem jeziku, ki ga sestavlja župnik. Drugi starejši pomožni duhovnik se trudi, da bi odprl osnovno šolo za otroke, katerih starši ne delajo pri ameriški kompaniji in zato ne morejo otroci v ameriško šolo. Domačinska in tuja podjetja pa v te namene le nerade gmotno prispevajo.

Nimam dovoljenja, pa bom vseeno povedal zgodbo dveh Slovencev, ki ju je zopet prijel, da bi poskusila srečo z živinorejo in poljedelstvom.

Posebno Franjo Č. je priganjal, da bi vzela od države dvatisoč hektarjev zemlje, ker je poceni in bo stala samo 2.500 boliviarjev. Rečeno, storjeno, pustila sta svoje službe tukaj in se s prihranki podala po zračni poti na dodeljeno zemljo v Sv. Heleni na brazilski meji. Do sedaj še poti ni do tja, a do božiča, pravijo, pa bo dograjena cesta, samo trideset mostov mbrajo še postaviti. Zgoraj omenjeni Tone J. je vzdržal tam dva meseca in ko se je fizično in denarno posušil, se je vrnil in zopet dela pri isti kompaniji, da bi mogel pomagati Franceljni, ki še vztraja tam, kjer stane živč petkrat do desetkrat toliko kot tukaj. Diamantov in zlata pa še tudi nista utegnili najti.

Toliko za danes, več pa kdaj drugič.

Vaš Joško Trampuž

Kožuhasti plašči na ugodna
Volneni plašči odplačila v

KAUFHAUS **RADER**
KRAMERGASSE

O pismih

Dolgi jesenski in zimski večeri imajo vabljivo moč! Tega vabijo, da vzame v roko knjigo, onega, da se gre naslanjat na okno ter opazovat poznojesensko naravo ali gledat ples snežink. Oboje daje pobudo za premišljevanje.

Hipoma ti zdrkne pogled na omarico. Če si potrpežljiv(a) in ti ne primanjkuje časa, brskaš po zapuščenih predalih — in glej, v roke ti pride zavojček čedno zloženih in s pisanimi trakovi povezanih pisem. Beres pa v njih nežno povest, ki si jo pripovedujeta ženin in nevesta, mož in žena, mati in otrok. Koliko prisrčnosti, koliko občutka, koliko vedrega pokoja ti veje naproti iz takih pisem! Začudiš se, kajne? Si pač moderen človek, živčen, razdrapan, poln nepokoja...

Svojtčas, bilo je pred desetletji, so ljudje utegnili si povedati, da se imajo radi in zdelo se jim je vredno, da so si to zatrjevali. Bil je užitek, praviti si svoje misli o stvarih, ki niso imele zveze z usakdanostjo. Črpali so zavedoma bogatenja iz duše svojega bližnjega. Bila je doba velikih prijateljev na vsako stran in orumenela pisma, ki jih zdaj držimo v rokah, nam še živo pričajo o tem. Kako razgiban svet se nam razodeva, če beremo pisma Marije Težetje, ki je bila obenem mati in vladarica, pa se je ljubeče in zaskrbljeno spominjala daljne hčere. In pisma Marije Antonjete, te lepe in nesrečne prestolonaslednice v Franciji rokokoja. Med šumnimi slavnostmi Trianona in zamolklimi pastirskimi idilami je sedla za mizo, da se spove svoji veliki materi.

Dandanes, sredi tegob in obveznosti, ki nam jih nalaga pretirana civilizacija, smo precej daleč od one davne kulture človeškega srca. Ljudje so že skoroda nehali pisati pisma, in marsikdo to obžaluje. Telefon nam omogoča, da si sporočamo vesti hitreje in brzojav zna to še bolje — kakor bi jo veter nesel, je novica pri nas. Kdo pomisli pri tem, koliko prisrčnosti, iskrenosti in duševnosti ne more do izraza! Prištedimo besede, prištedimo denar — in to je glavno, si mislimo. Če globlje pogledaš, spoznaš morda, da niso krive zunanosti, če negovano dopisovanje po malem izumira, marveč da izvira nazadnje vse iz našega notranjega ustroja.

Dandanes si pišemo le še, če se kdo poroči ali če kdo umre, če gre za denarne zadeve ali če nas kliče kaka kupčija. Da bi dajali homu vpogled v kamrico svojega srca ali pa da bi nam kdo nudil priliko, da se zamislimo v njegovo bistvo — mar ne diši to po stari modri? Mar ne bi to kradlo le časa? Ljudje preteklega stoletja, no, da, ti lahko še čutijo tako potrebo! Če bi moderna ženska bolj negovala svoje srce, potem bi jo umeli tudi drugi.

Skrivnost dobrega dopisovanja je kaj preprosta. Piši kakor misliš! Piši, kakor bi govoril, ko si prej strnil svoje misli ter jih naravnal na osebo, s katero želiš stika. Kajpa, nekaj prilagoditve je pač treba. Nudi nekaj svojega lastnega življenja in videnj, da budiš zanimanje in prijateljstvo. Povej, kar misliš povedati, čim preprosteje! Nikakor ni treba, da s donečimi besedami koga prevzameš, hoteč ga prepričati, da si človek z globino.

Važno je, kje pišeš. Sredi med ljudmi in njihovim šumom gotovo ne boš mogel postaviti dobrega pisma. Uredi si doma kotiček, opremi ga s predmeti, ki so s teboj v zaupni zvezi in tja se unakni, kadar misliš kakemu dragemu človeku po pismu povedati besedo, ki naj mu bo beseda tvojega srca.

Med vojno je marsikatera okorna roka prijela za pero. Piscu in naslovniku je iz tega nastalo veselje. Mnogi si bodo dopisovali dalje in kdo ve, koliko umetnim v obliki pisem bo zagledalo svet! Dopisovanje nikakor ni igračkaneje zdolgočasenih ljudi, kakor bi morda ta ali oni sodil. Povzpimo se vendar zopet pogumno do izraza svojih lastnih misli in občutkov. Potrudimo se, da se izrazimo jasno in lepo in obenem brez lepoticenja. Kako prijetno nas bo ogrel list, če ga po letih po naključju zopet dobimo v roke. Ko smo ga pisali, smo koga osrečili, sedaj osrečijo iste vrstice pisca samega. To je pot, po kateri se človek dokoplje do človeka. Tako je nazadnje tudi mogoče, da se zblížajo narodi ter se najdejo.

V SPANJU GOVORI

Žena: „Ali veš, da si že spet v spanju govoril?“ Mož: „Par besed mi boš pa vendar še privoščila!“

NA POŠTI

„Pismo je pretežko, morate prilepiti še eno znamko za 12 g.“

„Saj potem bo še težje!“

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Gojenke v Št. Rupertu pripravljajo marijansko prireditev

Takoj po Vseh svetih se je začela Narodna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu po tihih poletnih mesecih, zopet polniti z novimi gojenkami in se je napolnila do zadnjega kotička. Dne 5. nov. pa se je s šolsko službo božjo začelo novo šolsko leto v gospodinjski šoli č. šolskih sester, ki ima od predlanskega leta pravico javne šole. Življenje v zavodu je že v polnem teku. Dekleta se pridno učijo in delajo, zraven pa pojejo; pojejo doma v učilnici in pri delu, pojejo posebno pri službi božji v domači kapeli in v farni cerkvi, da jih je veselje poslušati. Ko ptičke odletijo v tuje kraje, pa dekleta priletijo, da nas s svojim petjem razveseljujejo.

Gojenke se pa tudi že pripravljajo za krščansko kulturno delo. Tudi to se mora začeti s Kristusom in z Njegovo brezmadežno Materjo, ki je najlepši vzor vsemu človeštvu, najbolj pa mladini. V stopnjišču Narodne šole stoji podoba luške brezmadežne Gospe, pred katero od Marijinega leta 1954 sem neprestano gori lučka v znak, da naj ta žena, obdana s soncem, obseva vse naše življenje. Pod varstvom te vzvišene Gospe se tukaj mladina pripravlja in šola za življenje.

Ze se bliža 8. december, praznik Brezmadežne.

Letos je toliko večjega pomena, ker stojimo tik pred jubilejnim letom, stoletnico luške Brezmadežne. V gospodinjski šoli v Št. Rupertu je postalo to že kakor sveto izročilo, tradicija, da se na ta veliki dan Ma-

rija proslavi z lepo Marijansko akademijo. Starši, bivše gojenke in vse verno ljudstvo to že kar trdno pričakujejo. Temu pričakovanju hočemo tudi letos ustreči. Ze danes to sporočamo slovenski javnosti in vabimo vse, zlasti seveda bivše gojenke, starše in sorodnike sedanjih gojenk

na Marijansko akademijo, ki bo na Marijin praznik, dne 8. XII. t. l. ob 2. uri popoldne v Narodni šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu. Spored bo obsegal nekaj Marijinih pesmi, eno ali dve s simboličnim rajanjem, deklamacije in igro „Lučka v temi“.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 1. 12.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 2. 12. 14.00—14.30 Poročila. Pregled sporeda. Fantje na vasi pojejo. — 18.45—19.00 Za našo vas. — TOREK, 3. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Rdeče, rumeno, zeleno. Oddaja za motorizirane poslušalce. — SREDA, 4. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Kar želite, zaigramo. (Voščila) — 18.45—19.00 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 5. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. — Tehnični napredek in delavsko vprašanje. — PETEK, 6. 12.: 14.00—14.30 Poročila. Objave. Zborovske pesmi. Poje mešani zbor Kat. prosv. društva „Lojze Bratuž“ iz Gorice. — 18.45—19.00 Okno v svet. — SOBOTA, 7. 12.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.10—18.40 800 let Marijinega Sela. Reportaža o letošnjih romanjih. — NEDELJA, 8. 12.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

KSAVER MEŠKO:

Kako je sanjal pastirček Tinček

Sanjavo se smehlja pastirček Tinček, hrbtnski ležeč na kratki travi, ker so jo krave že pošteno pomulile.

Travnik se položno nagiba v dolino. Tako Tinček leže lepo vidi krave pod seboj; a nad seboj, kadar velike rjave oči dvigne, neskončni nebesni obok. In mu ta bolj zajema in razgibava dušo in misli kakor njegovi skrbi izročene varovanke, županove krave. Te so zdaj muhaste. Kdaj ure in ure zadovoljno in pokojno mulijo res ne preveliko travo, kar je Tinčku še najbolj po volji.

Ni čudovitejšega na svetu, se mu zdi, ko sanjari in z oblaki potovati. In ni nemirnejših potnikov na svetu, se mu zdi, kot so oblaki, ptičke, veter in voda.

Kolikokrat poseda ob potoku pod travnikom in gleda in opazuje, kako v strugi valčki bežno v tujino hité, prav kakor živa razumna bitja, ki se jim silno mudi. Vsi nemirni, nepočakani preskakujejo kamenje. In dasi se nikoli ne vrnejo, ti begunci, jih vendar nikoli ne zmanjka. Kako čudovito!

In veter, ki čez hribe pribeži in kar zdvija po dolini, čez travnike in mu na begu klobuk z glave odpihne in ga po travniku kotali — kako silno se mudi temu neugnanemu razposajencu!

In ptičke, a večno nemirne. Vse ozračje je njihovo morje. Plavajo v njem hitro in gibčno kakor postrvi spodaj v planinskem potoku.

Najčudovitejši so pa oblaki. Ne samo da so večni popotniki in romarji, tudi čudežni glumači so: neprestano menjavajo podobo in obličje.

Vse čudovito, vse nemirno, vse v daljavo, v tujino bežeče: oblaki, ptičke, veter in voda. A najlepši so oblaki. In najbolj vabijo za seboj. Pač mora biti čudovito tam za gorami in hribi, v daljnem svetu tam. Res, dedek, še bolj babica, govori slabo otujini, o testem daljnem, nepozabnem svetu. Da se mu je mati, ki je nikoli videl in poznal ni, v njem izgubila, se pogovarjata časih. In da on ne sme nikoli vanj, bi se tudi izgubil v njem, mu pravita časih.

A kako bi se naj izgubil? Saj se niti pisma ne, ki jih mlada, druga dekla pri gospodarju večkrat od ženina iz Amerike dobi. In ta je vendar onkraj morja, Amerika. Pismo je pa tako drobno in majhno. Pa se ne izgubi! Kako se mu je le mati mogla? Čudno! In kako bi se on, ki mu je že enajst let in bo leto za letom starejši in večji?

In saj bo vendar moral iti! Da kaj prisluzi, za dedka in babico. Da jima pošlje denarja kakor mladi dekli njen ženin, da si bosta hišico kupila, se vzela, v svojem živela. Čudno le, da njegova mati ničesar ne pošlje. Ko bi pa bila dedek in babica tako potrebna. Tako uboga sta.

Najhujša bol Tinčkova je, da sta dedek in babica tako siromašna. In tako stara, da že skoraj ni-

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA naznanja

Kmalu bo zapela stroga zima svojo pesem, z njo pa utihne tudi delo na polju in se prične prava doba kulturne-prosvetnega dela. Da bomo lažje delali, je potrebna najprej notranja organizacijska utrditev naših kat. prosvetnih društev, kajti čez leto se je morda tu in tam zrahljalo ali pa se je marsikateri odbornik preselil v drugi kraj in so tako gotova odborniška mesta nezasedena.

Da bomo mogli intenzivno delati in nuditi našemu občinstvu res to, česar si želii, so nujno potrebni OBCNI ZBORI naših prosvetnih organizacij, da na teh zasedajo odborniška mesta ljudi, ki res delajo in se ob tej priliki pomenimo vse, kar je za razvoj lepe prosvete potrebno, in da napravimo delovne načrte za letošnjo prosvetno sezono. Na željo v osrednjo centralo vključenih prosvetnih društev in Farnih mladinsmo seveda pripravljene poslati na občni zbor zastopnika Krščanske kulturne zveze in smatramo to sploh za pametno, da se občnih zborov udeleži naš zastopnik.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu poziva torej vse kulturne organizacije, da čimprej izvedejo svoje redne občne zборе na podlagi društvenih pravil in novi odbor prijavijo pristojnemu okrajnem glavarstvu (v mestu policijski direkciji) ter tajništvu Krščanske kulturne zveze.

česar delati ne moreta. Dedek tako ne, osemdeset jih menda že ima; sam prav ne ve. Pa večinoma pred bajto poseda, gori proti nebu in soncu pomežikuje, kašlja, premišluje. Sam Bog vedi, kaj misli, ko ves božji dan tako sam poseda. Babica, nekoliko mlajša, hodi še na delo, največ h gospodarju. A dela skoraj vse leto, da odsluži gospodarju stanovanje v bajti in krpico njive ob koči. Sama pa živita kakor grofa, dasi sta kmeta kakor drugi v vasi. Gospodar, dasi še mlad, komaj hodi, tak debelehar je. Ni čudo, ko pa čelo prase v enem tednu sne. In po tri litre vina na dan popije. Dedek in babica ga ne okusita vse leto! In vsi skupaj, dedek in babica in on, kakor več gospodarju ne pase — eno obleko mu za to kupi — stradajo in pozimi v bajti zmružejo.

„Kakšna pravica je to?“ razmišlja Tinček večkrat. In stiska zobe, da ne bi zakričal! In stiska pesti, kakor bi nameraval udariti. A koga naj udari?

Ne, te pravice ne razume! Stari pastir Blaž, ki pase poleti za vsa vas krave na vaških ledinah in je tudi siromak kakor dedek, mu je sicer nekoč razlagal: „Glej, fant, tako je na svetu: morje je, velike reke, manjše reke, potoki, ribniki, mlake in majhne mlakuže. In je prav in v redu tako! Ne more biti po vsem svetu morje. Same majhne mlake in mlakuže — bi tudi ne bilo v redu. Prav tako so veliki bogatini, manjši bogatini, pa tudi nemaniči in siromaki. Ne morejo biti vsi ljudje siromaki. Ne pa tudi, sami veliki bogataši in velikaši — kdo bi pa delal?“

„Že prav, že prav!“ — razmišlja Tinček. „A kako, da smo ravno mi taki siromaki?“

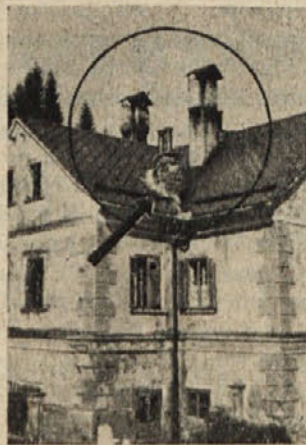
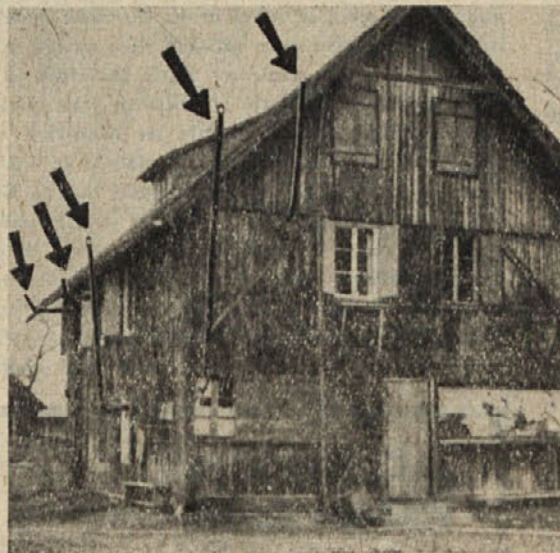
To mu ne gre v glavo. Zato bo treba v tujino. Da kaj prisluzi, da kaj dedku in babici pošlje, kakor mladi dekli njen ženin.

In vrnil se bo bogat. Pa bo kupil gospodarjevo posestvo. Prav do tedaj ga bo morda zapravil. Zdaj pravi pogostoma: „Otrok nimam, lahko dobro živim. Do smrti bo že dosegio.“

Da, tedaj kupi on! Samo če bosta tedaj dedek in babica še živa! Pa ne bosta več stradala, ne več zmruzovala. Morda pride še mati, ki bi se naj bila nekje izgubila, česar pa on prav ne verjame.

Da, pojde za oblaki, za ptičkami, za vetrom, za vodo. Pojde v tuji svet, zares pojde.

A da bi se v njem izgubil — ne, tega pa ne!

Važen namig našim gospodarjem

Hiš, kakršno nam kaže 1. slika, danes sicer ne vidimo več veliko, toda kjer še obstajajo, prebivalci niti ure niso varni pred izbruhom ognja, ker dimniki ne odgovarjajo varnostnim predpisom. Na drugi sliki vidimo zanemarjen dimnik, ki se bo prej kot slej razletel in porušil strehe. Tretja slika nas uči, da zaradi požara ni pametno imeti zloženo slamo preblizu skednja.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

AVGUSTIN ZELE :

LEGENDA O TERANU

(Nadaljevanje in konec)

Zaskrbljen je stopil v klet. Vzel je s police najmanjšo bučo in natočil. Ne da bi bil kdo zapazil, se je vrnil med goste in sedel.

„Ni mogoče, da bi Bog ustvaril kaj slabega,“ je modroval pri sebi. „Bog, pa sveti križ božji! Prvič in mogoče zadnjič poskusim...“

Z levico je segel po gnjati, z desnico pa po požrku vina. A na lepem je oboje odložil in se prestrašil:

„Pijan nisem in nor tudi ne...“

Spet je segel z levico po gnjati in z desnico po vinu.

„O Bog v nebeški slavi, usmiljen si stvarerem... Ozrl si se na nevredne Kraševce kakor nekdanj na Izraelce...“

Naprej ni mogel, solze so ga oblike.

Tedaj so svatje vstali in stopili k njemu: „Nunc, ali vam je slabo, ali kaj?“

„Poskusite, poskusite, kakor sem jaz,“ je jecjal starešina. „Tako kakor jaz: z eno roko pršut, z drugo pa vino, potem boste razumeli, zakaj jočem...“

In še huje so ga oblike solze.

„Zmešalo se mu je,“ so si mislili svatje. In ker so bili Kraševci že takrat nevarni, so dolgo tuhtali, ali bi poslušali ali ne.

Ko je starešina opazil, da se mu dva golobradca celo posmehujeta, se je razjaril ter jih začel zmerjati z nevarnimi in pogani.

„Novo kazen kličete nad Kras,“ je vpil, „ker zametate tak dar božji.“

Nato je ženin, ki je bil tisti dan pri spovedi in obhajilu ter je imel še nekaj strahu božjega v sebi storil, kakor je rekel starešina in poskusil.

„No, saj vem, da se mi boste smejali,“ je rekel in se ozrl proti nevesti. Sram ga je bilo, ker je bil korajžen.

Vsi so komaj zadrževali smeh.

Ko je ženin poskusil, se mu je obraz zresnil. Poskusil je v drugo, v tretje...

„Gromska strela! To je začarano!“ je kriknil!

Tedaj so ga svatje obstopili in ker je bila buča že prazna, so tekli v klet in natočili največjo, kar jih je bilo ondi. Tako so se drenjali, da je oni, ki je nesel bučo iz kleti, padel po stopnicah. Tisti, ki so bili, pa mirnejši in krotkejši, so prijeli kar sodček in ga nešli na mizo pred svate.

Dali so piti najprej nevesti, čeprav je bila še vsa objokana.

„To je pa res dobra pijača,“ je sramežljivo dejala in oči so se ji zaiskrile...

Na glas o čudovitem novem vinu so pri tekli še sosedje in nazadnje vsa vas. Ker pa je zmanjkalo pršuta, da bi oboje skupaj pokušali, so deli v vsaki hiši po eno pleče na ogenj.

Med svati je ves srečen hodil starešina in modroval:

„V Kani je Bog spremenil vodo v vino, na Krasu je pa zaradi vode ustvaril vino, in kakšno vino!... Nu, povejte, kaj manjka zdaj nam, Kraševcem?“

To je bilo na velikonočni ponedeljek. Zato pravijo Kraševci, da je teran šele za veliko noč ta pravi.

Teran in pršut sta kakor duša in telo...

Še pred binškošmi je ves Kras vedel, da je šel sam Kristus s sv. Petrom tam mimo in je ustvaril čudovito trto. Tej trti so dali ime teran.

Od Gorjanskega pa do Povirja in od Avberja do Repentabra raste ta čudovita plan-ta. Mlado in staro rado pije teran in tudi za zdravilo ga rabijo.

Če je na mizi samo teran, rečejo še danes: „Tle bi se telo malo pršuta.“ — Zakaj Bog je hotel, da bi se teran pil samo s pršutom, pa z nobeno drugo rečjo...

Pa tudi sv. Petra niso Kraševci pozabili.

„To je svetnik, kaj takih da bi še prišlo k nam,“ so govorili. Njemu na čast so začeli zidati cerkve. Največjo v Tomaju, na griču, prav bahaško. Zato imajo Tomajci tudi najboljši teran...

Stric Hajnže, ovčji pastir pod Jepo

Dobro se še spominjam na starega pastirja Hajnžeta in tudi marsikateri izmed starejših ljudi iz zgornjega Roža se bo še spomnil na sivolasega starčka z upognjenim hrbtom, toda veselim srcem. Mlinarčev ali Joznov Hajnže so jih imenovali njihovi sovrstniki, stric Hajnže pa smo jim rekali otroci, kadar so nam pravili basni in resnične zgodbe iz lastnega, dolgega življenja. Marsikatero zimo so preživeli pri naših starih ter si grelj otprle ude za gorko pečjo. Takrat se je večkrat zgodilo, da smo jih otroci obkrožili in zaprosili:

„Stric, povejte nam kaj, morda tisto zgodbo, ko Vas je strašilo na planini.“

Stric so bili namreč v mlajših letih dalj časa za ovčjega pastirja na Pečniški planini, pod visoko Jepo nad Baškim jezerom.

„No, če bodete tiho in pridni, vam bom pa povedal, kako me je takrat strašilo!“

In mi smo bili zares tihi in pridni ter ver-no poslušali.

„Takole je bilo“ — so začeli: „Čarobna poletna noč se je zgrnila na trudno zemljo. Čez dan je bilo zelo vroče, zvečer pa je potegnili sem od juga rahel veter. Luna je že razlila svojo blede svetlobo čez planino in tisoče zvezdic je zagorelo na nebu. V bliž-

„Oh, sveti Peter,“ so ga moledovali, ko so ob trgatvi pokladali grozdje na oltar, „nu daj, da bi se vsa naša trta spremenila in postala taka, kakor je ta. Tako smo se privadili temu vincu, da bi umrli, če bi ga zmanjkalo.“

Sloves terana je segel najprej na Pivko. Gozdarji so tam in brez kaplje dobrega vina ni moči vzdigniti klade. Prišli so na Kras z vozom in sodi.

„Po kaj ste prišli?“

„Po vino.“

„Ni naprodaj.“

„V zlatu plačamo.“

„Še za nas ga ni dovolj.“

„Za pršut menjamo.“

„Ni mogoče.“

To se je pa Pivčanom tako podkadilo, da so še naprej hodili po vino v Istro, terana pa še danes ne obrajtajo, čeprav uživa tak sloves.

In zaradi te zamere se je rodil pregovor: pusti gada, ubij Kraševca.

Tudi Pivčani so sezidali svetemu Petru v čast cerkvice. Njemu so posvetili tudi vas, ki se še danes imenuje St. Peter na Pivki. Mislili so, da bo tudi pri njih začela rasti taka trta kakor na Krasu.

Kristusa in svetega Petra pa ni bilo več v te kraje, ki sta jih bila tako vzljubila...

Toda na nju bo večno spominjal kraški teran...

njem gozdu je zašumelo in vedno močnejše je pel veter svojo sunkovito pesem. Sem čez gore so naglo priplavali raztrgani oblaki. Njih sence so se v luninem svitu kakor velike pošasti plazile čez planino. V skalnati steni Jefe se je odtrgal kamen ter z mogočnim truščem strmoglavil v globino.

Daleč nekje je skovikala nočna ptica. V tamaru so se ovce čim tesneje stisnile skupaj. Vse skrivnostne moči, s čudovitimi naravnimi silami so oživele. Pastir je z naravo tesno povezan, zato jo pač dobro razume. — Burja se napoveduje, sem si mislil. Treba bo stredo pastirske kože še nekoliko obtežiti, da mi je vihar ne odnese, ker vedno huje je tulil okoli voglov ter butal v vrata. Kamenje za ta namen je že ležalo pripravljeno v bližini. Pogasil sem še žerjavico, ki je tlela na odprtem ognjišču, nato pa sem zlezal na stredo. Vihar je znova ostro potegnili in izza oblakov je nenadoma pokukala luna. Ozrl sem se okoli sebe in v tem trenutku zagledal v svitu mesečine visoko belo postavo, ki se je, kakor da bi plavala nad zemljo, bližala koči. Sam sem bil, nikogar v moji bližini razen ovc, ki pa so bile tudi nekam nemirne. Ostrmel sem od groze in strahu. Srce je začelo nemirno utri-

pati, strahovita prikazen pa se je približevala vedno bolj in bolj. Šinila mi je misel v glavo, da sedaj pač prihaja sama bela smrt pome in se mi neizogibno bliža poslednja ura. S težavo sem dvignil roko in se pokrižal. Nato pa sem vzkliknil z onemoglim glasom:

„Če si človek, oglasi se vendar, če si pa duh, mi bodi Bog milostljiv!“

Prikazen se je ustavila in kakor iz daljave sem zaslišal med tuljenjem viharja hripav ženski glas:

„No Hajnže, al' se me bojiš, al' te je strah? Saj me vendar poznaš, Mojca sem iz Rut, ki nabiram planinski mah in korenje!“

Platnena rjuha, v katero je bila ženska zavita od nog do glave, ji je zdrsnila z ramen. Veter se je je polastil ter jo povaljal po planini, da je naposled vsa umazana obležala za ovčjim tamarom. Mojca je začela tarnati, meni pa je kar odleglo.

„Ti presneta baba, kako si me prestrašila! — sem se zadril v njo! „Da bi te sam zlodej!“

Korajža se mi je vrnila in jezen sem skočil s strehe. Mojca se je med tem približala in vsa trepetajoča dejala:

„Nikar se ne jezi, Hajnže, raje v kočjo pojva, pa malo mleka mi segrej, ker me zebe. Ta veter me je pretresel skoz do kosti. Ko se burja zopet pomiri, pa pojdem nabirat zdravilno korenje in planinski mah za lekarno v Beljaku kakor vsako leto, dokler me bodo še nosile stare noge. Kot izkušen mož ja sam veš, da ima korenje, nabrano pri luninem svetu okoli pol noči, čudežno zdravilno moč. To so že pravili in verovali naši predniki.“

Kaj sem hotel drugače, nasitil sem jo z mlekom in sirom in v zahvalo mi je pripovedovala razne novice iz doline. Ko se je polegel vihar in ponehala burja, je odšla z svojo raztrgano rjuho — tem prešmentanim strahom — v skrivnostno poletno noč.

To je bila zgodba starega pastirja Hajnžeta o strahu na planini.

Otroci smo ga še vpraševali o tem in o nem, ko so se odprla vrata v sobo in noter je stopil stari Pok iz Velike vesi. Možakar je rad zvrnil kak glazek žganja, kadar je bil na poti. Vedno židane volje, je bil po celi fari znan kot izvrsten pevec. Prisedel je k stricu Hajnžetu, tudi zanj naročil glazek slivovke in nato sta skupaj zapela pesem, ki so jo menda stric nekdanj sami zložili. Pokov lepi in močni glas se je ubrano pomešal z rahlim, tresočim se tenorjem starega pastirja.

„Vzdigni se jezik moj — in noj veselo poj — ker srce tak želi — naj se zgodi.“

Ptičice tud' pojo — me opominjajo, da bi jaz z njimi pev — Bogu vesev!

N. K.

JULES VERNE :

Potovanje na *Luna* *)

Vrli polkovnik je brezdelje dobro ponazoril, vendar bi prišel v veliko zadrego, če bi moral držati roke v žepu; dasi ravno mu žepi niso manjkali!

— In nobene vojne na vidiku! je pripomnil slavni J. T. Maston in si popraskal z železno kljuko lobanjo iz gumija. Nobenega oblaka na obzorju in to v času, ko bi se lahko topniška znanost tako razmahnila! Jaz na primer sem izdelal ravno danes zjutraj načrt, prerez in elevacijsko tabelo za možnar, ki bo spremenil dosednji način vojskovanja!

— Ali res? je odvrnil Tom Hunter in se nehote spomnil na zadnji poskus spoštovanega J. T. Mastona.

— Res, mu je ta odgovoril. Toda kakšno praktično vrednost bo imel ves naš uspešni študij in vse premagane težkoče? Ali ne delamo čisto zaman? Narod novega sveta so se menda zarotili, da bodo živeli v miru in naša bojevita „Tribuna“ je prišla že tako daleč, da prerokuje bližnje katastrofe zaradi sramotnega naraščanja prebivalstva!

— In vendar, moj dragi Maston, je po-

zvel polkovnik Blombery, se v Evropi še vedno vojskujejo zaradi načela narodnosti!

— No, in?

— No, morda bi se dalo tam kaj poskusiti in če sprejmejo našo pomoč...

— Kaj pa mislite? je vzkliknil Bilby. Da bi se ukvarjali z balistikom v korist tujcem?

— Še vedno bolje, kakor da se sploh ne ukvarjamo z njo, je odvrnil polkovnik.

— Je že res, je dejal J. T. Maston, da bi bilo bolje, ampak vseeno ne smemo niti misliti na ta izhod.

— In zakaj ne? je vprašal polkovnik.

— Zato, ker imajo v Evropi take pojme o napredovanju v vojaški službi, ki nasprotujejo vsem našim ameriškim navadam. Tistim ljudem ne gre v glavo, da lahko postaneš general, tudi če nisi prej služil kot podporočnik in to je ravno tako, kot bi rekel, da ne smeš naravnati topa, če ga nisi sam ulil! Ampak to je čisto navadna...

— Os!arija! je odgovoril Tom Hunter in zbadal v naslonjač svoj „bowie knife“. In ker je položaj tak, nam ne ostane drugega, kakor da začnemo saditi tobak ali pa destilirati ribje olje.

— Kaj! je zakričal J. T. Maston z grmečim glasom. Da zadnjih let našega življenja ne bomo uporabili za izpopolnjevanje strelnega orožja! Da ne bomo imeli nobene prilike več preskušati dosežajev naših izstrelkov! Da se ozračje ne bo več bliskalo od na-

ših topov! Ali res ne bo nobenega mednarodnega zapletljajja, zaradi katerega bi lahko napovedali vojno kak prekooceanski veselil? Ali Francozi res ne bodo potopili nobenega našega parnika in Angleži obesili vsaj treh ali štirih Amerikancev in s tem kršili mednarodnega prava?

— Ne, Maston, je odgovoril polkovnik Blombery, ta sreča nam ni namenjena! Ne, nobenega takega incidenta ne bomo doživeli, in če bi ga, ga ne bi niti izkoristili! Ameriški ponos pojema dan za dnem in kmalu se bomo čisto pobabili.

— Da, ponižujemo se! je dodal Blisby.

— In ponižujejo nas! je usekal Tom Hunter.

— Zal je vse to le preveč res! je odgovoril J. T. Maston z novim silovitim zanosom. Tisoč vzrokov imamo, da bi se vojskovali, pa se ne! Bojimo se za roke in noge, s katerimi ne vemo kaj početi! Kaj pa — ne mislim sicer iskati povoda za vojno tako daleč nazaj — ali ni bila Severna Amerika nekdanj angleška?

— Seveda, je odgovoril Tom Hunter in besno brskal z berglo po žerjavici.

— No, dobro! je povzel J. T. Maston, za-

kaj pa ne bi v zameno enkrat Anglija postala ameriška?

— To bi bilo popolnoma pravično, se je odrezal polkovnik Blombery.

— Pojdite predlagat to predsedniku Združenih držav, je vzkliknil J. T. Maston, pa boste videli, kako vas bo sprejell!

— Nemara precej neprijazno, je zamrmral Bilby skozi štirj-zobe, ki so mu ostali po bitki.

— Pri moji veri, je zakričal J. T. Maston, pri prihodnjih volitvah naj ne računa na moj glas!

— Na naše tudi ne, so v zboru odgovorili bojeviti invalidi.

— Rečem samo to — je povzel za zaključek J. T. Maston — če mi ne bodo dali možnosti, da poskusim svoj novi možnar na resničnem bojišču, bom podal ostavko na člansko mesto v „Topniškem klubu“ in se bom šel zakopat v prerije Arkansasa!

— Šli bomo z vami, so odgovorili sobesedniki pogumnega J. T. Mastona.

Ko so se stvari že tako daleč zasukale, ko so se duhovi čedalje bolj razburjali in je klubu grozil skorajšen razkroj, je nepričakovan dogodek preprečil to obžalovanja vredno katastrofo.

*) Najbolj ognjevit časopis „Zvez“, ki se je zavzemal za odpravo suženjstva (Op. prev.).

*) Nož s širokim rezilom.

Back mit uns, es ist soweit,
nun kommt eine schöne Zeit

Feste feiern, das macht froh,
back auch jetzt für Nikolo!

Das große König-Buch

Ein modernes Handbuch der Back-
kunst. Für Mutti, Tante, Großmama
das wertvolle Weihnachtsgeschenk!
Auskunft bei Ihrem Kaufmann.

MODNA TRGOVINA Grüner v CELOVCU

V Celovcu moramo danes predstaviti našim ce-
njenim bralcem modno trgovino Grüner, ki jo
sicer že poznamo po oglasih v našem listu. Danes
pa si jo hočemo ogledati bolj natančno. Prav ta tr-
govina ima veliko tradicijo in naši ljudje iz Pod-
june in Roža so vedno radi kupovali v tej priljub-
ljeni trgovini na vogalu Bahnhofstrasse-Burggasse,
ker ima toliko lepega in razmeroma poceni perila
in drugo za gospode, dame in otroke, kar rabimo
v vsakdanjem življenju in v prazničnih dneh. V tem
prostornem in lepo opremljenem modernem proda-
jalnem poslopiju z ogromno zalogo, smo še vedno
dobili vse, kar smo potrebovali za vsak okus ter tu-
di - za vsak žep. Tako, da je bil vsak zadovoljen,
ki je kupil svoje potrebščine pri Grünerju in bi
vedel o tem svojem zadovoljstvu mnogo povedati.

OBDARUJTE OTROKE Z GRÜNERJEVIMI IGRACAMI

V veletgovini Grüner pa ne dobite samo mo-
dne potrebščine za dame, gospode in otroke, ampak
tudi igračke vseh vrst za vaše otroke. Da je iz-
bira lažja, ima gospod Grüner urejen v svoji trgo-
vini poseben otroški oddelek za igrače. O tem nam
že pričajo lepo urejene in moderne izložbe, kjer ne
postojijo samo radi mimoidoči otroci, ampak tudi
starejših oseb je na Grünerjevem vogalu vedno več-
je število, ki opazujejo in občudujejo razne vlake,
avtomobile in druge tehnične iznajdbe v malem
svetu, ki krožijo v izložbah, da je kar veselje.

V tem otroškem oddelku lahko dobite avtom-
obile, vlake in letala vseh vrst in raznih velikosti na
motorski pogon, nadalje vozove, konjičke, puže, raz-
ne druge domače živali in živali iz pragozda. Pod
naslovom „Kosmos“ vidimo poučne igrače za mladi-
no od 10. leta naprej, ki budijo nekako tehnič-
no nadarjenost ter pospešujejo praktično ročno
spretnost, pri katerem si naberejo mladinci lahko

veliko znanosti. Kratko malo boste napravili vaše-
mu sinu ali vaši hčerki največje veselje, če jima
boste kupili pri Grünerju za Miklavža ali za bo-
žične praznike starosti primerno igračo.

In še nekaj vam moramo, ob koncu omeniti: V
tej veletgovini imate izredno veliko izbiro, vljudno
in ljubeznivo vam bodo postregli, a lahko si ogleda-
te blago tudi brezobvezno. Zato modno trgovino
GRÜNER v Celovcu na vogalu Bahnhofstrasse-
Burggasse našim bralcem toplo priporočamo.

VABILO

Slovensko katoliško prosvetno društvo
v Šmihelu

privedi kulturno predavanje o romanju v
Marijino Selo (Maria Zell) z barvanimi sli-
kami in oddaji na magnetofonu ter druge
slike na čast Brezmadežni. Zbrali se bomo
v nedeljo dne 8. decembra 1957 ob pol 3
popoldne v Sercerjevi dvorani.

Otroški vozički - Moško in damsko
perilo - Hubertus - plašči za otroke

Hans Thomasser

Trgovska hiša

VILLACH, Widmangasse 28

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

KLAGENFURT, OBSTPLATZ 2

25 Jahre 1932 - 1957

plašči
jopiči
obežalniki

Vsako delo je kakovostno izvedeno. Veliko
skladišče kožuhovin.

Nähmaschinen
die berühmte PFAFF
u. a. Haushaltsmaschinen
bereits ab S 2650.-

Truppe & Ermann
Villach, Oberer Kirchenplatz

Moške obleke - Športne sakoje
Posamezne hlače - Plašče

priporoča poceni

WALCHER

Klagenfurt, 10. Oktober Straße 2

Wir empfehlen Ihnen
SPIELWAREN
frühzeitig zu kaufen

Grüner

Klagenfurt
Burggasse

Reservierungen
werden bei uns
gerne vorgenommen

POSTELJNO PERJE kakor tu-
henti in blazine po vseh cenah pri

LODRON

VILLACH, Lederergasse 12

Največja izbira v

- Duffel-Coats
- Paletots
- Zimskih plaščih
- Hubertus plaščih
- za lov
- Anoraks
- Klinastih hlačah

Winkler
KLAGENFURT
Pernhartgasse 10

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Öster-
reichs. Hartholzschlafzimmer von S 4000
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zin-
sen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spe-
zialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:
Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen;
Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

KARL STADLER
KLAGENFURT / THEATERGASSE 4
SW - MÜBEL - VERKAUFSTELLE
Beratung durch eigenen Architekten!

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 S (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in
10% davka). - Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Naš
tednik“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka
zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
CARINTHIA-LICHTSPIELE

Od 29. naprej: „Haie greifen an“,
Cinemascope-barvni film.

HEIDE-LICHTSPIELE
29. in 30.: „Das Mädchen Marion“,
(na širokem platnu).

KAMMERLICHTSPIELE
Od 28. naprej: „Die oberen Zehn-
tausend“.

FILMTHEATER PETERHOF
29. do 1. 12.: „Arsen und Spitzen-
häubchen“, kriminalni film, vstop

za mladino prepovedan.

KINO PRECHTL
Od 29. naprej barvni film: „Durch
die Wälder durch die Auen“.

STADTTHEATER-KINO
29. do 2. 12.: „Teufel in Uniform“,
(vtosp za mladino prepovedan).

VOLKSKINO
Glej stenske lepake!

FILMBÜHNE WULFENIA
Od 29. naprej: „Skandal in Ischl“,
barvni film (zgodovina velikega
moža brez občutkov).

JEEP - odprte ali zaprte rabljene
in poceni vedno dobavljiva AUTO-
VERWERTUNG - RUMWOLF,
Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18.

Nogavice, žensko spodnje perilo,
moške in otroške hlače dobite naj-
ceneje pri STOFFSCHWEMME,
Klagenfurt, Benediktiner Platz.

OPTIKER SEKERKA
KLAGENFURT, 10. OKTOBER-STR.

ZENITEV

Samostojen, mlad kmet iz Roža,
star 27 let, bi rad spoznal radi
ženitve pošteno kmečko dekle v
starosti od 19 do 25 let. Kmetija
leži na ravnem in je moderno ure-
jena. - Resne ponudbe pošljite
na „Naš tednik“ pod značko
„Kmečki stan ima bodočnost“.

ZBORNICA OBRTNEGA GOSPODARSTVA ZA KOROSKO
Trgovinski oddelek

Za

**božične
nakupe**

koroškega prebivalstva bodo vse trgovine v

SREDO, dne 4. decembra,
SREDO, dne 11. decembra in v
SREDO, dne 18. decembra

(in v Velikovcu-mesto v četrtek, dne 5., 12. in 19. de-
cembra)

TUDI PO POLDNEVIH ODRPTE.

Poleg tega so še trgovine odprte na

Srebrno nedeljo

dne 15. decembra in na

Zlato nedeljo

dne 22. decembra
od 9. do 12. ure in 14. do 18. ure.

Kdor pravočasno kupi, ima še največjo izbiro!
Tistemu kupcu, ki ne prihiti v trgovino zadnji trenutek, tr-
govcev lahko posveti več časa!

KOROŠCI, KUPUJTE V DOMAČI TRGOVINI!

SINGER - šivalni stroji

za gospodinjstvo in obrt, v
preiskušanih modernih ti-
pah, takoj dobavljivi. Klag-
enfurt, Bahnhofstrasse 4
in Villach, Bahnhofstrasse
14.

Ze sedaj
posebno ugodne
božične cene

pri
SATTLER

Klagenfurt, am Heuplatz.

KOVČKE

torbe za potovanje iz lepega
blaga, aktovke, kakor vse
druge potrebščine za pot-
ovanja, moderne damske taš-
ke v največji izbiri poceni
v stari znani strokovni trgo-
vini torb.

Hans Pacher

KLAGENFURT, Burgg. 12

ENOOSNI PRIKLOPNIKI, osi za
priklopnike, platišča, vzmeti in
obročje dobavljiva rabljene in poceni
AUTOVERWERTUNG RUM-
WOLF, Klagenfurt, Flatschacher
Strasse 18.

Darujte za Božič

blago in perilo
iz trgovine

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

Spielwaren

KINDERFAHRZEUGE

BABY-AUSSTATTUNG

**Luppen-
Doktor**

KLAGENFURT
RAINERHOF

Kinderbekleidung von 1-16 Jahren

Katere prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Radlmayr

PRI NAKUPU PREPROG - PREGRIJAL - BLAGA ZA
POHISTVO - NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREZBO

3 NIZKE CENE - PLACILNE OLAJSAVE

BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67